

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlétér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

/LELŐS SZERKESZTŐ:
St a u b e r J ó z s e f .

Csütörtök, október 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Széll meghívása.
A főrendiház ülése.
Sándor király hagyatéka.
A vizsziériák és a közigazgatási-bizottság.
A szegedi katonai botrány.
Ábrai Lajos jubileuma.
Széll Kálmán a királynál.
Az ügyvédi kamara Horár ellen.
Katonák kesztervája Batthyány Lajos sírján.
József főherceg gazdasági-tisztjei a nagy-serenádi parasztek ellen.
A betörők azütközéséről.
Tárcs: A szapuló. Írta: Edmond Haracourt.

Széll meghívása.

Arad, október 7.

Ma délelőtt 11 órakor fogadta a király Széll Kálmánt és kimerítő jelentést tette magának az ügyek állásáról és a kibontakozás föltételeiről. Így tehát Széll Kálmán személye, hogy a sajtó jargonján beszéljünk, homloktérbe lépett.

Széll Kálmánnak ezen meghívása bizonyára vegyes érzelmekkel fog mindenfelé találkozni. Elejétől fogva nem tartozott a népszerű emberek közé, mert épen ő volt az, a ki a magyar kormány politikájából a magyar, a nemzeti irányzatot elminuálta. Csak a parlament ellenzéki töredékei között örvendett nagyobb kedveltségnek, mert úgy tett, mintha komolyan venné őket, jó képet mutatott nekik a gonosz játékaikhoz, s a mi fő, nem kellett

mandátumaikat félteniök tőle. A kormányának utolsó évében volt szereplése azonban általánosan megrendítette a hitet az ő államférfiúi képessége és a kormányra való hivatottságában. A mai válságot az ő makacskodása idézte elő, midőn az obstruáló ellenzék azon ajánlatát, hogy az ujoncozási javaslatok visszavonása fejében leszerel, a legridegebb makacssággal visszautasította és az országot a mai törvényen kívüli állapotba, s ezzel a legveszedelmesebb alkotmány-álságba sodorta. Ez tény és ezt a volt kormányelnök leglelkesebb híve sem tagadhatja le.

A parlamenti ellenzék előtt azonban ez a végzetes balfogása sem szolgált népszerűségének csökkenésére, sőt inkább hálával adóztak neki, a mért a politikájával őket tette a helyzet urává s nincs is azon mit csodálni, hogy a midőn kormányelnöki székéből távozott, az obstrukció vírággal dobálta meg őt.

Inkább föltűnő az, hogy irányadó helyen ismét igénybe venni hajlandók épen annak a kormányosnak az ügyességét, aki ilyen alaposan zátonyra vitte az állam hajóját és a mostani megfeneklésnek kizárólagos okozója.

De talán nem kizárólagos okozója! És talán épen ebben a föltevésben rejlik a látszólagos ellenmondások magyarázata. Ha az udvar ismét csak Széll Kálmánban látja a providenciális férfit, akire egyedül bízhatja az adott viszonyok között a végveszedelemben jutott közügyek vezető-

sét, úgy erre különös okának kell lennie, a mi pedig nem lehet más mint az, hogy az ujoncozási javaslatoknak a végletekig való erőszakolása nem annyira Széll Kálmánnak volt a politikája, mint inkább Bécs akarata, melynek Széll Kálmán a magáét mindenben alárendelte, úgy hogy irányadó körökben épen ez okból a bukott miniszterelnök hibáját is tulajdonképpen erénynek, a feltétlen hűség és engedelmesség erényének kell minősíteni.

Akár hogyan áll a dolog, a szörnyű válság fenyegető katasztrófájával szemben a személyi kérdés teljesen eltörlődik. Széll Kálmán az az egyéniség, a ki az ország megfeneklett járművét ismét mozgósítja, ak or ne legyen erre való vállalkozásának akadály a, hogy ő vitte a hajót zátonyra. Ha a király a válság megszüntetése céljából adandó engedményekkel az ő személyében kompromittál, ha ő általa véli azoknak leghatékonyabb kihasználását a béke helyreállítására, továbbá ha az ellenzék az összes aulikus államférfiak közül Széll Kálmánban bizik meg leginkább, ha ő vele paktál legszivesebben és — legolcsóbban, akkor kinek lehetne kifogása az ellen, hogy Széll Kálmán vállalkozzék a kormány átvétele és a törvényes rend helyreállítására?

Egyébként a helyzet logikája is mindig csak erre a kombinációra vezet vissza. Széll Kálmán úgy az ujoncozási javaslatokkal, mint az általa készített gazdasági kiegyezéssel, egyáltalában pedig egész

A szapuló.

Írta: Edmond Haracourt.

Isten bocsássa meg, bíró ur, igaz! En őstem meg, szent igaz. És nem sajnáltam. Most se sajnálom. Szegény asszony vagyok, nincs szerencsétlenebb, mint én, akasszanak föl érte, nem bánom, legalább megkönyörül a jó Isten én rajtam is! Ha az az igazság, hát tessék itt vagyok, vigyenek! Nekem mindegy már ugyis. Csak én vagyok a hibás, a leányomnak semmi része benne. Ő csak nézte, hogy én mit csinállok. És ezt tessék elhinni nekem, nem mondanám, ha nem úgy volna. Tudta, annyi szent, ő is tudta a leányom, hogy mit akarok a kicsivel, de nem segített. Nem! De hát az az igazság, akasszák föl őt is velem együtt, neki is jobba lesz bíró ur, ő sem panaszkodik tudom. Mert, ugyis mi jó várhat még szegényre itt ezen a földön?

De hát elmondok én mindent, úgy ahogy van. Ne tessék megharagudni, egy kicsit soká tart, pedig sok dolguk van ugy-e?

Nekem se volt az életben valami jó sorom, a már bizonyos. Az ital, az az átkozott ital, mindig csak az a baj! A bor meg a pálinka. Kivált a pálinka! Az az átok mi felénk. Nem én, könyörgöm, mert nekem egy csöpp se kell, úgy félek tőle, mint a tüztől. De az apám! Pedig derék halász volt, a bárkában nem akadt párja, de mihelyt szárazra került, a torka volt az istene, egyik korcsmából a másikba...

Hogy aztán én is férjhez mentem az uramhoz, eleinte csak megvultunk valahogyan. Jó halászember lett volna ő is, akkoriban — nem ivott, csak vasárnap, meg hétfőn. Szó ami szó, nem volt az rossz ember, győzte a munkát, a tengertől se félt, de mikor ittas volt, a jó Isten is hátat fordított neki, olyan veszekedett természetű lett, pozdorjává tört mindent, ami a kezébe került.

Pedig hát mi is elegendő voltunk ám! Ottyerek! Az őt közül egy kótya volt minálunk is. A kis leányom meg kuka. Aszondják az ital volt az oka ennek is. Az, hogy az apjuk ivott. Nem igen akartam elhinni eleinte.

A jó Isten csak nem bünteti a gyereket, mert az apja iszik?!... Pedig mégis csak úgy van az.

Az apjuk egyre keményebben ivott. Már utóbb négyszer-ötször leitta magát hetenkint. Egyszer olyan ittas fejjel eredt ki a tengerre. Beléveszekedett, szegény. Harmadnapra vetette föl a víz.

Ilyen az ital, bíró ur!

Mikor az aztán arra került, hogy a nagyobb leányomat férjhez adják, ugyancsak megnéztem az emberét.

Isten az atyám, tűzbe tettem volna érte a kezem én magam is. Olyan szelid, becsületes formája volt. Meg aztán fogadta is menyreföldre, hogy ő nem iszik. Nem ő! Egy kortyocskát csak vacsora után, de az nem számít.

— Hát jó — gondoltam, — legyen az övé a leány.

De hazudott a bitang. Hazudott bíró ur. Alig melegegett meg nála a leányom, kisült, hogy biz az is csak olyan, mint a többi. Alambor, pálinka. — Krisztus uruk köntösét is elitta volna. Kőműves volt, de addig kezébe nem vette volna reggel a malteros kanalat, amíg egyet nem kortyantott. Három négy frankot is megkeresett naponta, amikor dolgozott, de mikor dolgozott?... Amikor neki tetszett. Neki pedig sohase tetszett, ha volt egy kis pálinkára valója.

Hát nincs törvény, bíró ur, hogy ezen segítsen? Hány szegény áldaná ezt a törvényt. Meg a gyerekek!... Ha így megy, tiz esztendő múlva nem lesz egy épkézláb gyermek arra mifelénk. Az ital méreg, hát árulják a patikában a többi méreggel együtt!

Ne tessék kérem zokon venni, ha bolondot mondok, de ha én bíró volnék, megbüntetném azt, aki pálinkát árul!

— Annyi szent, az én leányom is csak úgy járt. Beköltözött a nyomoruság hozzájuk is. Se a pék, se a grájzler nem hitelezett már nekik egy esztendő múlva. Tessék úgy megélni!

A fiát maga szoptatta. De a tej! A ki szoptat, annak enni kell ám rendesen, különben elapad a teje. De a gyerek mégis szépen gyarapodott. Nem volt annak még ötvarja se!... Nőtt szemlátomást, csak az, hogy nem járt. Nem akart lábra állni. Aztán

pártközi politikájával igen nehéz, sőt problematikus helyzetbe hozta a törvényhozást, valamint a függőben levő ügyek parlamentárius lebonyolítását. Micsém észszerűbb követelmény, minthogy az küzdjön meg a nehézségekkel, a kinek azokkal már akkor számolnia kellett, midőn felidézte őket. Nem igazságos és nem logikus, hogy önalkotta feladatainak kötelezettsége alól egy epizódyszerű incidens által fölmentessék és mások államférfiúi tudása, készsége, reputációjával temetessék be az ellentétek szakadéka, melyet mindenképen áthidálni kell, hogy ismét normális viszonyok közé jussunk.

Általában a gazdasági kiegyezés kérdései azok, a melyekért Széll Kálmánnak kell helyt állania. Ezek miatt kellett Bánffy Dezső bárónak buknia, mert jól csinálta őket, és azért kell Széll Kálmánnak az általa készített javaslatok keresztül viteleért felelnie, mert másképp csinálva azokat.

Széll Kálmánt terheli a felelősség azért, hogy a mi parlamentáris életünk állandóságának bevált kezességét és biztosítékát, a szabadelpártot az idegen elemek beléerőszakolása által megbomlasztotta és ezzel egy kiszámíthatatlan horderejű új pártalakulást indított meg. Mi sem méltányosabb, minthogy most az ő kormánya találja meg vagy legalább keresse a módját, miként lehet a kuriai bíraskodás és az ugynevezett „tisztá” választás mellett egy állandó parlamentáris kormány feltételeként szolgáló pártalakulást teremteni.

Azt hisszük, Széll Kálmánnak annyi elintézetlen dolga maradt a bársonyszékek körül, hogy oda épen ezért még — habár átmenetileg is — vissza kell térnie; abban az össze-visszaságban, a mit maga után hagyott, még rendet kell csinálnia, mielőtt mások átveszik az ügyek végleges vezetését. A mostani bécsi utjai, tanácsadó szereplései, bizalmas kihallgattatásai ugyan még távolról sem jogosítanak arra, hogy újabb meghívását biztosra vehessük, de a tények logikája ezt mindenképen nagyon valószínűvé és indokolttá teszi.

A főrendiház ülése.

(Kormány nélküli.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 7.

A főrendiház váratlanul határozta el, hogy a képviselőház elnapolása alatt ülést tart. Már jóval tizenkét óra előtt meglehetősen számban érkeztek főrendek a parlamenti palota díszesebb részébe.

Az ülésnek különben a következő napirendje volt:

1. Elnöki előterjesztés.
2. Egy kegyelmes királyi kézirat kihirdetése.
3. Az igazoló bizottság jelentésének tárgyalása.
4. A gazdasági bizottság jelentésének tárgyalása.
5. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Ezt a napirendet, a mely tulajdonképen nem állott egyébből, mint egész sereg jelenléte, egy óra alatt, negyed egytől negyed kettőig tárgyalták le. A kormány nem volt jelen és egyetlen főpap sem.

Elnök: Csáky Albin gróf.

A kormány tagjai nincsenek jelen.

Elnök mély fájdalommal jelenti be, hogy nagy gyász érte nemcsak a katolikus egyházat, hanem az egész polgári világot XIII. Leó pápa halálával. XIII. Leó iránt mély áhítattal és bámulattal adózott az egész civilizált világ, mert bölcsességével és nemességével megvilágította az egész földtekét. XIII. Leó július 20-án meghalt az egész emberiség gyászára. Indítványozza, hogy a főrendek mély meghatottságuknak és gyászuknak jegyzőkönyvileg adjanak kifejezést. (Helyeslés.)

Ezután Kállay Benjámint közös pénzügyminiszter és Hettyey Sámuel pécsi püspök haláláról emlékezett meg és kiemelte nagy érdemeiket.

Felolvasták ezután Széll Kálmán lemondásáról szóló kir. kéziratot. Ezzel kapcsolatban az elnök sajnálatosnak mondta, hogy az új kormány programját a főrendiház meg sem halgathatta. Ez azonban precedensül szolgálni nem fog. A főrendiház jog és ügyköre értelmében a kormány-programmal szemben nem szükséges, hogy a két Ház egyforma állást foglaljon. (Élénk helyeslés.)

Bejelentették ezután Hederváry másodszori kinevezését miniszterelnökké, ami azonban most már tárgytalanná vált. A kir. kéziratot állva hallgatták meg.

Felolvasták a kvóta megállapításáról, Burrián István bárónak közös pénzügyminiszterré történő kinevezéséről, Szápáry László gróf felmentéséről, Pejacevics Tivadar gróf horvát bán kinevezéséről szóló kir. kéziratokat, továbbá Fejérváry Géza báró bejelentését, hogy főrendi tagságát ujítsák meg.

Hederváry főrendi tagságának felfüggesztését kérte, mert képviselő lett. Prónay Dezső báró lemondott fegyelmi bírósági tagságáról.

A Deák Ferenc ünnepségén a főrendiház az elnökkel testületileg jelenik meg.

A zalamegyei Deák-ünnepre Ernuszt Kálmán vezetéke alatt mennek el a főrendek.

Bemutatták végül a gazdasági bizottság jelentését, a mely szerint a főrendiház tisztviselői drágasági pótlékokat kapnak. Az új ház összes évi költségei 235.256 koronára rugnak. Ezután hitelesítették a jegyzőkönyvet, mire az ülés véget ért.

Sándor király hagyatéka.

(Hirdetés a magyar hivatalos lapban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

A Budapesti Közlöny mai számának nem hivatalos részében a következő érdekes közlést szerepel:

A belgrádi elsőfolyamodású városi törvényszék hagyatékügyi bírása szeptember 11/24-iki kelettel (megjelent szeptember 17/30-iki kelettel a Srpske Novine-ban) a következő végzést bocsátotta ki:

A pereukivüli eljárásra vonatkozó szabályzat 102. §-a értelmében a belgrádi városi I. folyamodású törvényszék hagyatékügyi bírása, mint a mely törvényszéknél a folyó évi május 29-én (a naptár szerint) itt elhunyt I. Sándor király hagyatéka tárgyalatik — ezennel felhívja mindazokat, akik e hagyatéka ellenében követelést támasztanak, hogy igényeik bejelentése végett folyó évi október 2/15-én délelőtt 9 órakor akár személyesen jelenjenek meg, akár további meghatalmazással ellátott képviselőiket az összes követelésekre vonatkozó valamennyi bizonyító okmányokkal küldjék el, akár végül ezen határnapig a bizonyító okmányok bemutatása mellett írásban jelentsék be követeléseiket,

vették észre, hogy az egyik lába kurtább s a dereka puha volt szegénykének, mintha vajból lett volna.

Hogy szeretem! Csak ránéztem, már nevettem. Próbálgattam én is, hogy majd csak talpra állítom . . . De nem. Semmire sem mentem vele.

A tengerparton csücsülgettem egyszer, a mikor egy ur megszólít, valami párisi, nagyon finom ur.

— Mi baja a kicsikének? kérdezte tőlem barátságosan.

Es ugy tapogatta, mint a ki jól ért az ilyesmihez.

— Orvos talán a ur? kérdeztem tőle én.

— Az, — felelt nekem, barátságosan.

De csak csóválta a fejét egyre. Valami nem tetszett neki. Kértem:

— Ugyan mi lell szegénykét?

— Hereditás, — felelte.

— Es nagy baj az? — kérdeztem tőle. — Ugyan, hol kaphatta, mert mi nagyon vigyáztunk rá!

Mosolygott. És az kérdezte tőlem:

— A gyerek apja iszik?

No már ilyet! — gondoltam én s megkérdeztem szépen: — Hát azt honnan tetszik tudni.

— Látom.

Es kivallatott. Elmondtam én neki mindent. Hogy az apám, meg az uram, meg a leányom ura, — mindent, de mindent.

Csak csóválta a fejét egyre.

— De tán meggyógyul szegényke? — kérdeztem tőle.

Nem felelt, csak a fejét csóválta . . .

És a markomba nyomott egy tallért és elment.

Nagyon finom ember volt és mindjárt tudtam, hogy a gyerekek vége, csak azért nem szólt, hogy ne keserítsen még jobban.

— No most? — gondoltam, az én szegény leányom! Cipelheti, a vége csak az lesz, hogy mégis meghal.

Ejszaka is ez járt az eszemben mindegyre. Másnap aszondom neki:

— Leányom, így, meg így ennek a gyerekek vége. Az ital. Nem a te hibád, de ugye jobb ha mindjárt vége, minthogy annyit szenvedjen is, meg mi is?

— Már az igaz — felelt szegény. Iszen etetni is alig győzzük így.

— Ha akarod — mondtam neki — én eligazítom a többit vele.

O asszondta: — Nekem nincs szívem hozzá, de ha te azt gondolod . . . Talán jobb is lesz ugy.

— Gondolhatja biró ur, könyörgöm, hogy mennvit sirtunk mind a ketten.

Eppen négy óra volt. Két óra mulva jön a tenger, addigra éppen elkészülhettem vele. Szépen bepólyáztam.

Hogy nevetett rám, ha azt tetszett volna látni! . . .

Még a leányom mondta: . . .

— Talán tudja szegényke, hogy azt akarjuk, hogy ne szenvedjen az életben, azért nevet ugy!

Csókoltuk mindegyre. Ó is, én is.

Aztán levittük a szapulót a sziklák közé, a tengerpartra. Leányom a kis ezüstkeresztet is a nyakába akasztotta, amit bérnéláskor kaptott. A pólyába beletettük a Szűz Mária képét az imádságos könyvből.

A kicsit én vittem. Nevetett az egyre.

Csunya szél volt. Egy lélek se látott bennünket. A tenger már dagadt. Nagyon félttem, hogy elesik szegénykével ott a sziklák közt, a csuszos hináron . . .

A szapulót én kötöttem le a sziklák közé s a kicsit belefektettük! mint a kis Jézuska a jászolban, olyan szép volt. Megcsókoltuk sokszor.

Aztán rákötöttem szapulóra fűdőt . . .

— Legalább nem szenved többet, biztatam az anyját, mert most nem akartak jönni, pedig a tenger már mosta a szapuló alját.

Tessék elhinni, biró ur, olyan szent igaz, minthogy itt vagyok: meg se mukkanék kicsi, szegényke, nemhogy szólt volna. Az anyja sirt, meg én.

Mire fölértünk a partra, a szapuló már nem is látszott ki a vízből.

Igy volt, biró ur. Isten látja lelkünket, így volt.

illetőleg azt, hogy mire alapítják ezeket, s mivel bizonyíthatják be jogukat. A ki a jelentkezést a fent kitett határidőig elmulasztja, elveszti azon igényt, hogy követelése a hagyatékából fedeztessék, a mennyiben az az idejekorán bejelentett követelések fedezésére már felhasználott, s hacsak követelése a hagyatékhoz valamely dolgon nincs zálogjogilag biztosítva.

Szerbiában tehát licitálják a megölt király vagyonát. Mert Szerbia jogállam. Lám, mily kifogástalanul működik a polgári törvénykezés! Sándor király elhunyt, a hatóság leltárt vett fel az iróasztal fiokjában talált bankókról, néhány arany ingombról, meg más eféléről és most annak rendje és módja szerint megtartják a hagyatéki tárgyalást. Mi kell több? Hogy Sándor király elhalálozásában a természet erőit egy kissé — nagy n — gyilkos kezek sietteték; hogy holttestével úgy bántak, ahogy a legnagyobb becstelenség sem adhat jogot; hogy hivatást, leszurtták vagy ledurrantották; rokonságát kiebudalták az országból és árulóit felmagasztalták; hogy a gyilkosokat nemcsak hogy büntetés nem éri, de fürdenek a királyi kegy sugaraiban; lakolás helyett övök a hatalom és a dicsőség, befolyás, zsíros állás, nagy fizetés és a rendjelek disze, valamint, mindezekre ráadásul, Európa megvetése — mit jelent ez? Hanem a megölt király hagyatékát a polgári törvények szerint eltárgyalják, és még Magyarországon is közzéteszik, hogy ha valakinek ezen a hagyatékban van keresni valója, hát jelentkezzék.

A vízmizériák és a közigazgatási bizottság.

(Három napi vizár elengedése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

A napokban történt, hogy az aradi vízvezeték ellen súlyos panaszok hangzottak el a vízvezetési és csatorna bizottságban. Ma a közigazgatási bizottság foglalkozott a vízmizériákkal a főváros jelentésének kapcsán.

Mülek Lajos dr. hozta szóba az ügyet, kérdezve, hogy milyen garanciája van a városnak a vízvezetési társulattal szemben, ha az piszkos vízzel látja el a közönséget.

Institőr Kálmán polgármester jelenti, hogy a város és a társulat közötti szerződést a tisztifőgyész tanulmányozás alá vette a kérdéses okból.

Reicher Károly főgyógyász úgy látja, hogy a szerződés az ügyben nem ad semmi jogot a városnak. A szerződés nagyon jól van megcsinálva, de — a társulat javára. (Derűtség).

Ottenberg Tivadar mint a vízvezetési társulat igazgatósági tagja szólal fel. A társulat legutóbbi igazgatósági ülése foglalkozott a kérdéssel és elhatározta, hogy méltányossági szempontból a zavar idejére eső, azaz három napra eső vizárat elenged a közönségnek. Azt hiszi, hogy ez az elhatározás megnyugtató.

Mülek Lajos dr.: Nem az ad megnyugtatót, ha valamit elengednek, hanem, hogy legyen a garancia a víz tisztaságára. Megeshetik akárkivel, hogy az ivóvíz inficiálja. Ha az eset ismétlődik, a közegészségügyi törvény értelmében a rendőrségnél jelentést tesz közegészségügyi elleni merénylet címén.

Urbán Iván főispán példával igazolja, hogy a vízvezeték nem felel meg a követelményeknek.

Hegedüs László szerint tarthatatlan a mai állapot, mely ellen tenni kell. A felügyelet megszigorítását látja szükségesnek.

Institőr Kálmán polgármester: A felügyelet megszigorított, mióta az esetek felmerültek.

Urbán Iván főispán örül, hogy a társulat egy igazgatósági tagja van a bizottság kebelében. Hiszi, hogy majd megérteti az igazgatósággal, hogy a közönségnek milyen fontos érdekéről van szó.

Ottenberg Tivadar: Az igazgatóság eddig is minden lehetőt elkövetett, s meg fogja tenni, ami tőle telik, ezután is.

A bizottság végül abban állapodott meg, hogy a vízvezetési társulatot figyelmeztetni fogja, a polgármestert pedig fokozottabb ellenőrzésre szólítja fel.

Urbán Iván főispán elnöklése alatt jelen voltak: Institőr Kálmán polgármester, Varró István tanfelügyelő, Farkas Győző pénzügyigazgató, Kádas Kálmán főgyógyász, Reicher Károly tisztifőgyógyász, Lőcs Rezső tanácsnok, Posgay Lajos főorvos, Keller Izó kir. főmérnök, Csiky Károly h. árvaszék-elnök, Lehmann Viktor kir. alügyész, Kellner György állatorvos, referensek; továbbá: Barabás Béla dr., Bing Vilmos, Hegedüs László, Mülek Lajos dr., Ottenberg Tivadar, Steinhardt Mór dr. bizottsági tagok

A szegedi katonai botrány. Ujabb tüntetések.

(A honvédelmi miniszter védelme. — Rendkívüli közgyűlés. — Kik helyezték el a koszorút?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 7.

Abban a főlháborodásban, a melyet a szegedi katonaság kegyeletsértése okozott, egy lehangelő, mélyen elszomorító hiradás jelzi, hogy a megsértett nemzeti becsület nem fog elégtételt kapni. A honvédelmi miniszter máris mentegeti Csallányt, bár kijelenti, hogy hivatalos jelentést még nem kapott. Szeged város ellenben rendkívüli közgyűlés határozatában készül megtorlást kérni, s a többek között Csallány eltávolítását kéri. A függetlenségi párt ez ügyben összehívta a képviselőházat, a melynek ülése előreláthatóan rendkívül heves viharokkal fog járni. Maga Kossuth Ferenc, a párt elnöke kiáltványt bocsátott ki Szegedhez, a melyben nyugalomra inti a város polgárságát.

Ma este különben a tüntetések megismétlődtek, miközben újra a katonaságnak kellett közbelépni.

Szuronyok a szobor körül.

A koszoru eltávolításának és visszahelyezésének történetét, valamint a városi tanácsnak a megtorlás érdekében tartott ülését mai lapunkban már részletesen megírtuk. A délután és éjjel lefolyt újabb tüntetéseket a ma érkezett „Szegedi Napló” egész körülményen így mondja el:

A déli tüntetések lázas izgalomban tartották a polgárságot. Azokban az utcákban, amelyekben a fenyegetett katonatisztek laknak, lovasrendőrök cirkáltak és szétoszlatták a minduntalan csoportosuló közönséget.

Ugyanekkor híre kelt, hogy mikor hírüladták Csallány Géza térparancsnoknak a koszoru visszahelyezését, haragra lobbanva ezt kiáltotta:

— Majd megmutatom én, hogy még sem lesz ott az a koszoru! Levétemem erővel!

A fenyegetés különböző verziókban terjedt el és arra bírta a polgárságot, hogy a Klauzál-téren csoportosuljon.

Délután 2 óra felé egyszerre villámként futotta be a várost, hogy a katonaság kivonult.

Tényleg a 46. gyalogezred Mars-téri kaszárnyájából a 8. zászlóalj két század legénysége indult el. Dominik százados vezérése mellett. A katonaság a Korona-utcán végig egyenesen a Klauzál-térre tartott.

Közül Temesváry Géza inspekciós rendőralkapitány állandó rendőrszemeket rendelt ki a szobor őrzetére. A rendőrökön kívül nagyszámu polgárság is állt a téren, mikor a két század katonaság megjelent.

Dominik százados a szobor mellé vezényelte csapatát és megparancsolta a közlegényeknek, hogy a koszorut távolítsák el. Egy közlegény föl is állott a piederstálra, hogy a koszoru felé nyuljon. Kormos 11. számú rendőr azonban hátulról belekapaszkodott és visszarántotta a földre. A vezénylő századosnak pedig ezt mondta:

— Nem engedem a koszorut levenni a város nevében!

Dominik százados erre kardot rántott és a rendőr és a szobor közé hel ezve azt, dőlyfösen kiáltotta:

— Itt én parancsolok! Katonák, teljesítsétek kötelességeket!

A közlegények, jóra való magyar fiuk valamennyien elrettentek a szentségtöréstől és a nép haragjától. Nem mertek a parancsnak engedelmeskedni.

— Gazemberek, kutyák! Mit álltok itt? Tépjétek le a koszorut! — kiáltották rájuk a hátuk mögött levő tiszték és hátulról lökdösték őket.

A katonaság erre kettős kordont vont a szobor körül. Kormos József 11-es és Varró István 17-es rendőrök ellenállottak ugyan, de leszerelték és ellökték őket. Két közkatona ekkor föllépett a szobor talpazatára és póznákkal leemelte a szallagos koszorut. Ezután durván megragadták a koszorut és eltüntették soraik között a katonák.

Harc az utcán.

Ekkor történt, hogy amint a merényletet elkövető katonaság újra sorakozott, egy uri asszony a főlháborodott és folytonosan esivajgó közönség sorából előre futott és nyíltan, óriási tömeg előtt kiköpött az egyik tiszt elött.

A vezénylő százados krétafehér lett és eltakarta arcát. Azonban újra rendbeállította századait és visszavonulást vezényelt. Így indult el ismét a Korona-utcán át a katonaság az elhagyott kaszárnyába.

Az utcákon persze eszt vesztve rohant utánuk a tömeg. Kőzapor hullott a katonaságra, amely türelmesen hátat fordított az üldöző sokaságnak. A támadás azonban mind veszedelmesebb jelleget öltött. Egy hatalmas, tégladarab nagyságu kő fején talált egy közlegényt, a ki eszméletlenül terült el a földre. Bevitték egy közeli magánháza.

A katonaság erre szintén támadólag lépett föl. Dominik százados hátra fordította csapatát és szuronyt szegerve, dobszó mellett, rohammal indult visszafelé. A néptömeg erre megfutamodott, de látván, hogy a roham csakhamar véget ért, újra a katonaság ellen fordult és kövekkel megdobálta. A zsidótemplom tájékán a katonaság megismételte a rohamot. Utközben történt, hogy egy első emeleti ablakban egy katonatiszt mutatkozott. Abban a pillanatban egész kőzapor indult az ablakra, melyből megtámadott katona sietve visszahúzódott.

Igy ért haza a kivonult katonaság. A kaszárnyák kapui elnyelték a fegyveres hatalmat, mire a nép dühe az ablakok ellen fordult. Néhány perc alatt 80—40 ablak minden üvege csörömpölve hullott az utcára. Lehatatlan hatása volt ennek. A borzalmas csörömpölés egetverő éljenriadalmat csalt ki a tömegből.

A katonák ekkor ismét megjelentek a kapu előtt. Dominik százados benn maradt; a vezényletet egy főhadnagy vette át. A legények pompásan sorakoztak és arcvonalban észre töltötték. Azután visszaüzték az ordítva menekülő népet a zsidótemplomig.

A csatározás mind veszedelmesebb színezetet öltött. Az indulatok féktelen haragja valószínűleg elragadta az eszét vesztett néptömeget, mely fejtellenül robant vesztébe.

Gaál Endre dr. városi tanácsnok, aki véletlenül került a nép hullámzó áradatába, a támadás kezdetén még így adta ki a jelszót:

— Menjünk a kaszárnyába! Követeljük vissza a koszorunkat!

Látván azonban a tobzódó gyűlölet felviharzását, csillapítani igyekezett a felbőszült tömeget. Az intelligensebb elemek általában megakarták óvni a tömeget a végzetessé válható zavargásaktól.

Szerencsére, ekkor vágató kocsis érkezett a nagy köruton. Szűcs József alkapitány jött meg egy szakasz lovasrendőrrel. A lovasátadás természetesen azonnal kihozta sodrából a tömeget, amely néhány perc alatt szanaszét futott a szélrózsa minden irányában.

Ezzel egyelőre véget ért a kaszárnya ellenintézettt támadás. A polgárság figyelme már ekkor a széképiület felé irányult, ahol a város hatósága tanácskozott a reá nézve végtelenül bántó és lealázó katonai állás visszaállításának módjairól.

Ekkor érkezett meg vágató hintón Rainer József főkapitány is, akit sürgősen hívtak haza.

Vérgzés a kaszárnya előtt.

A Kossuth-szobornál az esti órákban izgatott hangulatú néptömeg csoportosult.

Becsey Károly dr. a néphez fél 6 órakor beszédet intézett. Ismertette a tanács intézkedését és a népet nyugodtságra intette. Innen a tömeg Polczner Jenő lakása elé vonult, ahonnan mintegy 500 polgár és 300 diák megindult a Marstéri kaszárnya elé, a 46. gyalogezred tanyájához. Ide vitték be a koszorut. A néptömeg közeledtére a kaszárnyában az összes lámpákat eloltották és a kapukat bezárták, úgy hogy teljes sötétség uralkodott a környéken.

A tömeg tüntetett a kaszárnya előtt és követelte a koszorú kiadását. Később a tömeghez csatlakozott inas-gyerekek a kaszárnya adlakait dobálni kezdték.

Erre a kaszárnya kapuja kicárult és dobpergés között, szuronysegezve két század rohant ki rajta.

A következő percben tüzet vezényeltek a népre, majd szuronyrohamot intéztek a legközelebb állók ellen.

A tömeg eszeveszett futásnak eredt. Az utca kövén pedig arcra borulva, fetrengve, véresen maradt ott öt sebesült. A megfutamodók közül számos elszánt és könyörületes ember visszafordult és fölkereste a sebesülteket. Valahonnan egy pisza fényű petróleumlámpát kerítettek és azt letették a vértől ázott földre. Jó negyedóra telt még aztán, hogy az első orvos előkerült Kain Sándor dr. személyében, aki azonnal segínyt nyújtott az eszméletlen embereknek.

Csakhamar megjelent a mentőszolgálatot teljesítő tűzoltók készenléte és négy súlyosan sebesült áldozatot beszállítottak a köz-kórházba. A sebesültek ezek:

Nagy Ferenc bádógosmesternek a homlokán hatalmas szurt seb van, minek következtében agyrázkódást szenvedett és eszméletlenül terült el a földön. A kórházba szállították.

Fodor Sándor szegedi polgárnak a fején négy szuronyozta seb van. Védekezés közben kezét fölemelte. Erre egy hadnagy kivont kardjával rávágott. A kard a felemelt jobb keznek a csuklóját vágta ketté. Sérüléssel életveszélyesek.

Babarczy József jobb lábát bokában lötték keresztül Manlicher-golyóval; Krausz Józsefet szintén puskagolyó találta. Ő egész véletlenül

került a vérgzés középpontjába, épp hazafelé tartott munkájából, mikor a puskagolyó találta. Az ő állapota a legsúlyosabb.

Takács Menyhértnek egy közös százados karddal teljesen levágta az orrát. Ugy kellett a kórházban felvenni a lecsüngő testrészt.

Ezt a három sebesültet a mentők szállították be a kórházba. A katonaság sebesültjeit, köztük öt közlegényt és egy tisztet a kaszárnya falai között vették ápolás alá.

Később egy század huszárság és egy század utász vonult ki az utcákra. A huszárok a közös kaszárnya elé vágatták és elállták a Berliini-körutnak a kötélgár felé eső oldalát. A kaszárnya két főkapuját és négy sarkát a 46. gyalogezred teljes 3-ik zászlóaljja őriz több csoportra osztva és éles töltennyel ellátva. Az ezred egész tisztikara a kaszárnya előtt csoportosul.

Meg kell itt említeni, hogy a 46-os ezred néhány tisztjei ténylegesen részt vett a nép kaszabolásában. Kardjukat igen számosan használták, azonkívül mások revolverrel löttek a tömeg legsűrűbb soraiba.

Esti tüntetés a Kossuth szobor előtt.

A kaszárnyától szétvert néptömeg sebesülteinek visszahagyásával a Kossuth-szobor előtt gyülekezett. Hatalmas tömeg hullámzott a Klauzál-téren és a mellékutcákon.

A lövések, sebesülések híre futó tűzként terjedt szét a városban. A Kossuth-szobor előtt megjelent az egyik sebesült, Fodor István beköszönt fejjel, megsérült felkötött karjával és elmondta a népnek, mit vágdaltak a Mars-téren.

A rendőrök a megsebesült embert a városházához akarták vinni, ahol Magay Lajos vizsgálóbíró kihallgatásokat tartott.

A néptömeg elállta a városházához vezető utat s nem engedte a sebesült embert a vizsgálóbíró elé.

Fonyó József joghallgató a szobor talapzatáról beszédet intézett a néphez. E közben a Bitó-vendéglőben az egyetemi ifjak és a polgárság szervezkedett. Zászlókat készítettek és koszorút vásároltak.

Az esti órákban az egyetemi ifjak a következő proklamációkat osztották szét a nép között:

Polgártársak! Magyarok!

Október 6-ikát ünnepeljük! Jöjjetek ma este 8 órakor Bitó vendéglője elé! Onnan indulunk. Megkoszorúzzuk a dicső honvédek emlékoszlopát. Végül Kossuth apánk szobrára elé is elmegyünk. Jöjjetek el mindannyian.

Szegedi egyetemi polgárok.

E kiáltvány hatása alatt gyülekeztek a Bitóban. Innen a több ezer főre menő polgárság a Kossuth-szobor elé vonult. A koszorú láttára az óriási közönség lelkes éljenzésbe tört ki. Első pillanatban azt hitték, hogy az elrabolt koszorút sikerült a népnek megkapnia.

— Ez nem az! Az igazi koszorút adják ide! — hangzottak a dühös kiáltások jobbról-belől.

Pásztor József joghallgató beszélt a néphez. Csندességre és nyugodtságra intette az izgatott kedélyű polgárságot, hogy várják be a Ház határozatát.

Ezen közben az elrabolt koszorú helyett a polgárság koszoruját helyezték a szoborra. Ennek végeztével megindult a több ezer főre menő polgárság zászlók alatt Polczner Jenő képviselő lakása elé, hol élénk tüntetésben ünnepelte a népszerű képviselőt.

Innen a tömeg, melynek javarésze elszórt volt, a Tisza Lajos-köruton rendezett tüntető körmenetet, majd a Kárász-utcán át ismét a szobor elé került.

A tömeg igen izgatott. Óriási abcugolás, fűtülés és a katonaság abcugolása közben járta be az utcákat.

Megkardlapozott színházi közönség.

A katonai tulkapásoknak az éjjel provokáló és a polgárságot verig sértő jelenetei játszódtak le. A sok közül ime egy:

A színházból kijövő közönség a legbékésebben tért haza. A Boldogasszony sugár-uton egy uri társaság vonult haza. Szembejött velök egy honvédtiszt vezetése alatt 16 emberből álló katonai őrjárat.

Egyszerre fölhangzott a vezényszó:

— Szuronyt szegezze!

A társaság rémülten menekült a Török-féle ház előtti mélyedésbe.

A tiszt, akinek hősködése most már a nevetségeségig fajult, szuronyos embereivel a ház elől elzavartatta a társaságot. E közben egy embert összevagdaltak. Egy uri asszony elájult.

A sebesült embert és az elájult nőt az 1. számú házba vitték ápolás végett.

A katonai őrjáratok szerteszét cikálnak. Az őrjárat vezetők itt-ott provokáló módon viselkednek az utcán jövő-menő közönséggel szemben, mintha ők maguk keresnék az összeütközést.

A Mars-tér előtt.

Este 9 órakor a 46. gyalogezred Marstéri kaszárnyája előtt egy zászlóalj katonaság készenlétben áll.

Hírek érkeznek, hogy a kaszárnya elé néptömeg vonul, hogy ostromot intézzen a kaszárnya ellen. Az oda vezető utcákat rendőri kordon zárja el. A Mars-téri kaszárnya előtt a tisztek csoportja álldogál. A másik oldalon a rendőrség emberei és az ujságírók várják a fejleményeket.

Egyszerre felhangzik a Korona-utca végén a tüntetők éneke. A lámpák fényével kivehető, hogy óriási fekete tömeg fordul be az utcába. Az izgatottság nő.

Szűcs kapitány kocsira ül és a tüntetők elé hajtat. Nagy nehezen sikerül neki a tömeget elvonulásra bírni.

A tömeg másik utcába kanyarodik.

A segítségül hívott ezred.

Az esti órákban már híre járt annak, hogy a szegedi házi ezred legénysége gyanus módon viselkedik. Szót vált a polgársággal és titkos örömmel szemléli a tüntetést. Sőt azt is beszélik, hogy a sortűz vezénylésekor nem tüzeltek a népre. Alig egy-két katona sütötte el fegyverét.

Hogy mi ebből a valóság, nem sikerült az izgalom hevében megtudni, de az látszik inkább bizonyosnak, hogy Csallány vezérőrnagy nem bizott a szegedi magyar katonaság engedelmességében és az esti tüntetések alkalmával 12 fegyveres katona fedezete alatt sifírozott táviratot küldött a távirtdára a temesvári 7-ik hadtestparancsnokhoz. Ebben a táviratban segítséget kért a hadtestparancsnoktól.

A hír szerint a 61. gyalogezred egy zászlóaljja érkezett volna ma éjjel Szegedre. Ennek az ezrednek a legénysége német és oláh fiukból áll.

A hír egész éjjel tartotta magát. Kiküldöttük tudósítónkat a vasuti állomásra, azonban az összes éjjeli vonatok katonaság nélkül futottak be.

Valószínűnek látszik, hogy a tényleg elküldött sifírozott távirat a szegedi katonai basa jelentése volt a hadtestparancsnokhoz. Vagy talán időközben visszavonták a segítségért küldött kérelmet.

Országok a tisztok lakása előtt.

Az éjféli után következő órákban még mindig valóságos ostromállapot uralkodik. A lutheránus templom környéke, amely általános komoly figyelem tárgyát képezte, amennyiben azon a tájon lakik Csallány térparancsnok, a nép szomorú hirre vergődött hőse, az éj folyamán egészen csöndes volt. Tény azonban, hogy a honvédkerületi parancsnok lakásának udvarán gulákba rakott fegyverrel három század honvédség vonult meg, amely egész hajnalig őrizte a térparancsnokot.

Hasonlóképpen három század honvédkatonaság őrizte Barucza Sándor honvédszázadosnak a Tisza Lajos-körúton levő lakását is, szél-tében teljesen elállván három utcát. A városnak ezen a részén szintén igen komoly események történtek. Esti 10 óra tájban hatalmas tömeg indult Barucza százados lakása elé, hogy beverje az ablakokat. Az ott csöndesen álló katonaság azonban részben megfélemlítette a népséget, melyet különben a honvédkaszárnyából kitóduló újabb csapatok hátszorítottak. Ilyenformán a polgárság a Gizella-tér felé szorult.

Egy fiatalembert hadnagy közben folytonosan ezt kiáltozta:

— *Tüzej, tüzej!*

A fegyverművek csattogása óriási pánikot idézett elő. Fpp akkor ért a Gizella-térre a színbázból kitóduló közönség. A megtámadott tömeg a Kopasz-féle bolt melletti alacsony ház közelébe szorult és annak mély lejárójába menekült. A katonaság innen is kizavarta a népet, amely elkeseredésében a rendőrséget dobálta kődarabokkal.

Ekkor történt, hogy Pottyondy Miklós rendőrbiztos homlokán kővel erősen megsebesítették.

Katonaság őrizte Horváth Sándor honvédfőhadnagy házat is Béke-utcában. De a legnagyobb erő a közös kaszárnya őrzetére volt kirendelve. Ezenkívül huszárcsapatok száguldoztak be a várost Tóthvárad, Asbóth és Halász főhadnagyok, továbbá Rácz és Tary hadnagyok vezetése mellett. Dicséretes dolog, hogy a huszárság nemcsak a polgársággal való összeütközést, hanem a nagyobb tömegeket is elkerülte.

A Kossuth-szobornak a visszatartott katonák által való megkoszoruzása óriási konsternációt keltett a tisztok körében. A vizsgálat megindult, hogy a Kossuth-szobort megkoszorúzó katonákat kinyomozzák.

Ugy érte-ülünk, hogy 46-os gyalogezred 16-ik századának egy szakaszvezetőjénél a koszorura való gyűjtés ivét meglelték és a szakaszvezetőt nyomban bebörtönözték.

E hirt fentartással közöljük, mert a valóságáról még nem sikerült meggyőződést szereznünk.

A honvédkormányzat a kegyeletsértők mellett.

Még a tegnapi merényletnél is felháborítóbb az a hazafiatlan fölfogás, a melylyel a honvédelmi miniszter a szegedi katonaság, illetve a honvédkerületi parancsnokság eljárását védi. A miniszter szinte helyesli, hogy Csallány másodszor is levétette a koszorut a Kossuth-szoborról, ha abban a katonák politizálását látta. Ha a sorok között is, a miniszter a szegedi rendőrkapitányságra akarja háritani a felelősséget azért a gyalázatosságért és brutális merényletért, a melyet a katonák elkövettek.

A Magyar Távirati Iroda, kétségtelenül a honvédelmi miniszter sugalmazására, ma a következő, nagy megütközést keltett jelentést adta ki:

A tegnap Szegeden előfordult sajnós esetről a honvédelmi minisztériumhoz *részletes jelentés még nem érkezett.* A beérkezett hivatalos távirati tudósítások szerint tegnap reggel koszorut tettek a szegedi Kossuth-szoborra e felirattal: A visszatartott katonák — Szent emlékednek. Midőn a katonai parancsnokság erről értesült, lépéseket tett a politikai hatóságnál a koszorú eltávolítása iránt. Bár kétség fér ahhoz, hogy a katonaság részéről történt-e a politikai tüntetés, a katonai szabályok szerint *nem volt megengedhető, hogy a katonaság nevében ilyesmi megtörténhessen.* A katonai parancsnokság eltávolította volna a koszorut, ha azt politikai céllal bármely más szoborra helyezték volna. A koszorut annak eltávolítása után hivatkozással a katonai szabályokra, a politikai hatóságnak adták át. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy a politikai hatóság feladata magaslatán állott-e, midőn a presszióknak engedve, a koszorut a tömegnek kiadta, sőt hatósági segédkezéssel újból a szoborra helyezte. A katonai hatóság abbéli eljárása nem kifogásolható, hogy szigorúan ragaszkodva a katonai szabályok rendelkezéseikhez, másodszor is eltávolította a koszorut.

A katonaság a nemzeti kegyeletet mindenkor respektálta és ha azon sérelem esett, a vizsgálat fogja kideríteni, hogy ki követte azt el.

Csallány eltávolítását kéri.

Szegedről táviratozzák: Ma délelőtt első sorban a tanács tartott ülést, a melyen tárgyalták a törvényhatóság több tagjának azon kérelmét, hogy rendkívüli közgyűlés hívassék össze, a melyen a tegnapi eseményekért elégtételt követeljenek. A tanács a kérelmet áttette a főispánhoz, a ki holnap délután 4 órára tűzte ki a rendkívüli közgyűlést. Ez a közgyűlés meglehetősen viharosnak ígérkezik, mert a város közönsége elégtételül Csallány honvédkerületi parancsnok eltávolítását követeli. Neki tulajdonítják ugyanis a Herodek főhadnagy nyugdíjazását is Kerner katonai karmesternek ismeretes Kossuth-nóta afférjából kifolyólag, a kinek egy zeneszámához állítólag Herodek írta a szöveget.

Ma a városban minden csendes. A tegnapi tüntetések alkalmával súlyosabban sebesültek meg Pottyondy Miklós rendőrbiztos, a ki a fején szenvedett 8 centiméter hosszú sebet, Fersinczy Mátyás detektív, a ki a vállán sebesült meg, Varga István detektív és Sieber Miklós rendőrbiztos. Egy Krausz nevű embernek, a kinek a golyó a lábába furódott, ma amputálni kell a lábát.

A katonai hatóság különben kijelenti, hogy sortüzet egyáltalában nem vezényeltek. A Marstéri kaszárnya előtt történt ugyan két lövés, de ez egy oláh katona fegyveréből történt, a kit egy kővel mellbe találtak és a ki e fölötti haragjában minden parancs vagy utasítás nélkül sűtötte el kétszer fegyverét. Ennek a katonának lövése sebesítette meg a fentemlített Krausz nevű embert. A szegedi katonai hatóság egyáltalán nem kért segítséget a temesvári hadtestparancsnokságtól, táviratban csupán jelentést tett a hadtestparancsnokságnak, a szegedi eseményről. A tegnapi tüntetésben résztvevők közül a rendőrség kilenc embert letartóztatott, a kiket ma két-három napi elzárásra ítélték el.

A katonai hatóság megindította a vizsgálatot arra nézve, hogy kiktől származ-

zik ez a koszorú, melyet a harmadéves katonák nevében a Kossuth-szoborra tettek.

A városi tanács ülése.

Szeged, október 7.

A tisztokat ma nem lehetett látni az utcán. Tüntetések ma nem voltak, de az izgatottság még állandóan igen nagy.

A tanácsnak ma délelőtt tartott ülésére Tóth Pál helyettes polgármester meghívta Kállay főispánt is. Maga a tanácsülés a következőkép folyt le:

Rainer József főkapitány elmondta a tegnapi eseményeket, a mire Tóth Pál tett indítványt az iránt, hogy a város törvényhatósága holnap rendkívüli közgyűlést tartson. Ehhez Kállay főispán is hozzájárult.

Szekerke Lajos városi tanácsnok azt indítványozta, hogy ne csak a belügyminiszterhez, hanem az országgyűléshez is irjanak fel orvoslásért. Ezt az indítványt egyhangulag elfogadták.

Taschler Endre tanácsos azt indítványozta, mondja ki a tanács, hogy a katonaság tegnapi merénylete nemcsak kegyeletlenség, de törvénysértés is volt. Ezen indítványhoz is a tanács összes tagjai hozzájárultak.

Végül elhatározták, hogy a közgyűlés elé határozati javaslatot terjesztenek, amely magában foglalja az elmondott elhatározásokat.

A városközeletében vezető szerepet vivő férfiak között nagy aggodalmat keltett, hogy a koszorú elvitelén kívül Csallány kerületi parancsnok a hatóság beleegyezése és megkérdezése nélkül, a törvény ellenére csapatokat cirkáltatott a városban. Erre még soha se volt eset és egyáltalán nem tudni példát.

Az elvett koszorú.

A kórházban levő öt sebesült állapota igen súlyos. Alighanem valamennyien egész életükre nyomorékok maradnak. Krausz József lábát amputálni kell.

A megindított vizsgálat során kihallgattak több polgárt, akik azt vallották, hogy a koszorú költségeit csakugyan a visszatartott katonák gyűjtötték össze, azonban nem a katonák, hanem polgárok tették le a szoborra. A kik e vallomást tették, azt is kijelentették, hogy semmiféle presszió alatt nem fogják megnevezni azokat a katonákat, a kik a pénzt gyűjtötték.

Kossuth Ferenc Szegedhez.

A szegedi lapok ma délután külön kiadást adtak ki, a melyben megjelent Kossuth Ferencnek, a függetlenségi párt elnökének Szeged népéhez intézett távirata, a mely így hangzik:

Szegedi polgárok!

Ha van némi becse intelmeknek, arra kérem Szeged népét, hogy legyen nyugodt és fékezze szive forrongását. Nem szabad alkalmat adni az önkényeskedő hatalomnak arra, hogy győzedelmeskedjék a fegyvertelen polgárság felett, mert ha nyugalommal és kitartással követeljük az igazunkat, az igazság fog győzni a hatalom fölött. Szavamban az ércszobor ajkai szólalnak meg és ha kérelmemet nem hallgatná meg Szeged népe, megsebezne az ércszobor szivét, a mit nem fog megtenni, mert Szeged az ő hazájának büszkesége volt és ma is ez.

Kossuth Ferenc.

A mai napon több függetlenségi képviselő Szegedre érkezett. A függetlenségi

párt össze akarja hívni a képviselőházat, hogy a szegedi dolgokat tárgyalják.

Ma este a városban járt tiszteket két-két katonából álló fegyveres őrség kísérte, Csallány kerületi parancsnok és Dominik százados házaik egy-egy század katonaság őrzi.

A holnapi rendkívüli közgyűlésen azt is indítványozni fogják, hogy a város mondja fel a katonaságnak a bérelt kaszárnyaépületeket.

Ujabb tüntetés.

A mai nap nagyon csendesnek indult és bár nagy volt az izgatottság, a lakosság pihenni vágyott. Délután azonban a tüntetések megismétlődtek s a katonaság ismét kivonult.

Késő éjjel erről a következő távirati tudósítást vesszük:

Ma délután Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő táviratot küldött Szegedre, melyben jelezte, hogy este hat órakor megérkezik a szegedi állomáson. A szegedi főiskolai ifjuság engedélyt kért Szücs alkaptánytól, hogy nagyobb csoportban, zászlóval fogadhassa az érkező képviselőt.

Az alkaptány ezt megengedte, de figyelmeztette őket, hogy a tegnapi eseményekre való tekintettel, melyek miatt még ma is nagy az izgatottság, kerüljenek mindenféle hangos tüntetés.

A diákság, mintegy 150-en lehettek, erre a városházáról megindult a vasut felé, utközben a Kossuth-nótát énekelve. A vasuti állomáson már mintegy négy-száz főnyi tömeg volt összegyűlve, hogy a Budapestről jelzett függetlenségi képviselők megérkezését várja. Szücs alkaptány még utánuk küldött a diákoknak, hogy ha a képviselők közül, vagy a diákok közül valaki beszélni akarna, ezt szállodában, zárt helyen megteheti, de nyilvános utcákon nem.

Este hat órakor robogott a budapesti gyorsvonat a szegedi állomásra és onnan leszállott Lengyel Zoltán képviselő, akit dörgő éljenzéssel fogadtak. Ezután megindult a menet a városba, miközben a diákok és a hozzájuk csatlakozott polgárok a Kossuth-nótát énekeltek és a katonaságot abugolták.

Lengyel Zoltán észrevéve, hogy ebből valami baj lehet, egy alkalmas pillanatban eltűnt egy mellékutcában és Polczner Jenő képviselő lakására ment. Közben a tömeg hallani kívánta Lengyel Zoltánt és a nevét kiáltozta. Ekkor vették észre, hogy Lengyel Zoltán nincs közöttük. Megtudták azonban, hogy Polczner Jenőnél van, mire a tömeg Polczner lakása elé vonult, ahol azt kívánta, hogy Lengyel Zoltán beszéljen.

Előbb Polczner beszélt és csendre, nyugalomra intette a tömeget, azután Lengyel Zoltán intezett hozzájuk néhány szót, arra kérve őket, hogy csendben oszoljanak szét.

A tömeg erre megindult és mintegy kétszáz lépésnyire Polczner házához, a Kossuth-szobor előtt megállt. Erre husz lovascsendőrközeledett és fel akarta oszlatni a tömeget, de az emberek távozás helyett abugolással feleltek s mikor a rendőrök kardot rántottak, a tömeg kövekkel dobálta meg őket. A rendőrök a tulerből kénytelenek voltak visszavonulni. Szücs alkaptány erre segítségül kérte a katonaság beavatkozását, mire csakhamar két század gyalogság

és egy szakasz honvédhuszár jelent meg és ezek aztán csakhamar kitisztították a térséget. A huszártattak alkalmával Asbóth Jenő honvédhuszár főhadnagy leesett lováról és meglehetősen súlyosan megsérült.

A katonaság este tíz órakor visszavonult a kaszárnyába, mert már a város ekkor csendes volt.

Ábrai Lajos jubileuma.

(Értekezlet a kereskedelmi akadémiában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Ábrai Lajos, az aradi felső kereskedelmi iskola igazgatójának tiszteletére szép ünnep készül abból az alkalomból, hogy tanári működésének harmadik évtizedét tölti be. Az ünnepi tárgyában, Tedeschi Viktor összehívására ma délután öt órakor, a felső kereskedelmi iskola dísztermében értekezlet volt, a melyen részt vettek az aradi felső kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának, az aradi kereskedelmi testületnek, az aradi kereskedők körének, a felső kereskedelmi iskola tanári karának, és végül az intézet segélyező egyesületének képviselői.

Az értekezletet Tedeschi Viktor nyitotta meg, aki szép szavakban méltatta az értekezlet tárgyát s Ábrai Lajos harminc esztendő tanári működésének hatását, eredményeit.

Ezután az értekezlet elnöke, Institoris Kálmán polgármestert, mint a kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának elnökét, előadóivá Tedeschi Viktort és Somogyi Gyula drt, jegyzőjévé Faragó Rezsőt választották meg.

Rövid tanácskozás után elhatározták, hogy az ünnepet október 25-én (a mely nap körülbelül megfelel a harmincéves évfordulónak) vasárnap délelőtt tíz órakor, a felső kereskedelmi iskola dísztermében tartják meg. Az ünnepélyen részt vesznek a főnnebb említett testületek, meghívják ezenkívül az ország hasonló intézeteinek vezetőit, az országos tanáregyesületet, a kereskedelmi szakoktatás főigazgatóját, az ünnepély keretében fog megtörténni az aradi felső kereskedelmi iskola növendékeinek és a jubiléum volt tanítványainak hivatalos üdvözlése.

A jubiléumot elsősorban Institoris Kálmán, mint a felügyelő bizottság elnöke fogja üdvözölni. Ezután következik a vendégek üdvözlése, majd a tanári kar, az egyes testületek, a jelenlegi és volt tanítványok üdvözlő beszéde. Este Ábrai tiszteletére társas vacsora lesz.

A rendezés teendőinek ellátására az értekezlet bizottságot választott, a melynek tagjai: Étes Ármán, Dobíáschi József, Fodor Gyula, Földes Soma, Faragó Rezső, Gebhart István, Hegyi Albert, Kabdebó Lajos, Kneffel Lajos, Keppich Zsigmond, végvári Numan Adolf, Schmidt János dr., Somogyi Gyula dr., Tedeschi Viktor és Weisz Sándor. Ez a szűkebb bizottság első ülését pénteken, a hó 9-én délután öt órakor, a felső kereskedelmi iskola tanácskozó termében tartja meg.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Titok, vígjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: Szultán, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Ahol unatkoznak, vígjáték. Bácsné felléptével. (Páros bérlet.)

* A görög rabszolga. Az angol operett-díval diadalmas sikerű darabja, A görög rabszolga hosszú szünetelés után került színre ma. A felújítás mellett érdekessége volt a mai estének Fóti Frida, a szintársulat új tagjának bemutatkozása. Irít játszotta, s meleg fogadtatásra talált; a közönség zajos tapsokkal, s bő virág-

adományokkal fogadta. Játéka eleven, értelmes, csinosan énekel, s ha a szubrettel varázsban nem is bővelkedik, azért igen jó naiva lehet. Az igazi bemutatkozását különben naiva szerepben v rjuk. Aspasia Róza Lili volt. A lepkelábu, táncos szubrettet nem méltatjuk ezután, bár ez nagyon is a javára esnék. A nem éppen helyes szereposztás révén ma elsőrangú énekes szerephez jutott, s nagyon szépen megbíta. A második felvonásban az arany szigetről szóló számával, pompás trilláival zugó tapsot érdemelt ki. Sikkes és hódítóan elegáns játékaival ma is brillírozott. Bejcziné, mint hercegné erőteljes, csengő hangjával számottevő részt vívott ki az est sikeréből. A tapsból bőven jutott ki neki is. Békéssy, aki a címszerepet játszotta hatalmas, szép baritonjával szaporította sikereit. A híres rabszolgadalt sok érzéssel énekelte. Polgár varázslója mulatságos volt, bár az ötletekben kissé tultengő. Nagyszerű figurát mutatott be a prefektus szerepében Sarkady, kacagató volt Pajar Ágnes, s elegánsan játszotta a szobrász szerepét Bonis. Orbán Árpád karmester és a rendezés is dicséretet érdemelnek. (a.)

* Katalin. Vasárnap este megy az idén először Katalin, Zilahnéval a cárné szerepben. A darab mind máig megőrizte üde frissességét s eddig még vajamennyi előadáson nagy publikumot vonzott a színházba. Germainit Róza Lili, Anicát Fóti Frida játszsza.

* Ahol unatkoznak. Jeleztük, hogy Bácsné-Maár Julia, mint szerződött tag, szombaton este fog először fellépni Pailleron nires vígjátékában s egyik legkiválóbb szerepét kreálja. A többi szerepek is jó kezekben vannak: Aranyossy Janka, Gardy Aranka, Simon Jenő, Almási Lola, Bonis Lajos, F. Csigaházy Etsl és Könyves Jenő alkotják az ensembliet.

Szell Kálmán a királynál.

Ki lesz a miniszterelnök?

(Szell nyilatkozatai. — A képviselőház főlozlatása. — A párisi bank-vállalkozás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 7.

Szell Kálmánt a király ma közel két óráig tartó kihallgatáson fogadta, azonban ez az audiencia nem végződött kabinetalkutással. Szell egyelőre köti is magát azon kijelentéséhez, hogy nem vállalkozik kormányalakításra.

Mint érdekes dolgot említi meg a P. N. mai számában a következő, hiteles helyről kapott információt:

„Szell meghívása nagyrészt Körber befolyásának tulajdonítható, aki a tegnapi audiencián oly irányban informálta a királyt, hogy a válságot véglegesen csak Szell Kálmán oldhatja meg. Az ő katonai programja ugyanis teljesen fedi a korona álláspontját. Rendkívül fontos szempont az is, hogy a kiegyezést is csak Szell Kálmán védheti meg sikeresen. Itt számolnak azzal a ténnyel is, hogy Szell Kálmán az összes pártok rokonszenvét bírja és remélik, hogy Szell megvalósítja azokat a koncessziókat, melyekre a korona hajlandó és amelyeket előbbi miniszterelnöksége idejében nem volt módjában kilátásba helyezni, akkor az összes magyar politikai körök nyugodtan fogadják majd Szell Kálmánt és elintézhető lesz a válság.

Szell Kálmánt sok körülmény, köztük nem utolsó sorban magánviszonyai is, hátráltatják a miniszterelnökség újabb elfoglalásában, amiről a korona informálva van. Ha a korona ragaszkodik Szell Kálmán megbízásához, akkor Szell Kálmán bele fog menni, mert meg lesznek a garanciái az őt gátló okok elhárítására.

Szell Kálmánt azért is hívták Bécsbe mert

a korona, mielőtt a végleges döntést meghozná, informálni akarja a maga álláspontjáról Széllt, aki tudvalevően a szabadelvű párt kilences bizottságának elnöke. Ez azért történik, nehogy a szabadelvű párt oly katonai programot csináljon és fogadjon el, mely a korona álláspontjának nem felel meg.

Ma már erre nézve pozitívabb híreket vetünk. Egy párisi bankcsoporthoz valószínűleg van szó, amelynek Széll Kálmán részese lett volna, s ha most a kabinetalakítást elfogadja s a válságtól visszalép, ez óriási károkat jelentene neki.

Legujabb távirataink a következők:

Az audiencia előtt.

A félhivatalos *Bud. Tud.* délelőtti kiadása a következőket jelenti Bécsből:

Széll Kálmán volt miniszterelnök ma reggel 7 órakor ideérkezett és a Sacher-fogadóban szállt meg. Az ő felsége személye körüli minisztérium erről értesülve, jelentést tett a kabinetirodának, a mely Széll Kálmánnal tudatta, hogy ő Felső a király ma délelőtt 11 órakor fogja magánkihallgatáson fogadni.

A volt miniszterelnököt számosan keresték fel, a kik előtt kijelentette, hogy kihallgatásának sem lefolyásáról, sem eredményéről semmiféle közlést sem fog tehetni, mert előreláthatólag ma még semmiféle döntés nem történik és az ő Felsője elé terjesztendő jelentése nem a nyilvánosságnak van szánva. Csak annyi szívárgott ki, hogy Széll Kálmán jelentése a pártok helyzetéből és a katonai programból kiindulva azokat a reformokat fogja kidomborítani, a melyeknek megengedése az obstrukció leszerelésének lehetőségét megadná.

Széll a királynál.

Széll Kálmán kihallgatása 11 órától délután 3/4 óráig tartott. A kihallgatáson a leendő kormány programjáról volt szó, de Széll kabinetalakítása szóba sem került.

Déután öt órakor Körber osztrák miniszterelnök meglátogatta Széll Kálmánt. Széll délután hat órakor a Sacher szállóban meglátogatta Goluchovszky külügyminisztert, a kivel együtt ebédeltek.

Bécsben erősen tartja magát a hír, hogy mégis Széll Kálmánt fogják a kabinet megalakításával megbízni.

Széll Kálmán nyilatkozata.

Mialatt ma délelőtt Széll Kálmán az első készületeket tette a kihallgatásra, egy budapesti estilap munkatársát fogadta, akinek ama kérdésére, hogy hajlandó-e a kormányalakításra vállalkozni, azt felelte:

— A jelenlegi körülmények között nem azt már Budapesten is méltatlanul kijelentettem. Most is csak ezt mondhatom, hogy idejövetelemnek célja csupán az, hogy ő Felsőjét a helyzetről informáljam. Nem azért jöttem Bécsbe, hogy magamat ő Felsője által befolyasoltassam.

A laptudósító ezután a *N. Fr. Pr.* egy minapi cikkére hivatkozott, mire Széll Kálmán ezeket válaszolta:

— Az én álláspontom a hadsereg kérdésében úgy a kilences bizottság, mint ő Felsője előtt ismeretes és meg fogják látni, hogy az én álláspontom a jövőben és mindig változatlanul megmarad. Nem is azért jöttem Bécsbe, hogy magamat eltérbe toljam. Ha akartam volna, lett volna alkalmam elég, hogy az ügyek vezetésére vállalkozzam.

És azonban a mostani viszonyokat sikeres kormányzásra alkalmatlannak tartom.

Jövelelem jellege csupán az, hogy ebben a nehéz helyzetben tanácsot adjak, azért jöttem, hogy királynak nézeteimet és a helyzet képét feltárjam, s hogy abból a király a konzekvenciákat levonhassa. Az én véleményem az, hogy az ellenzék lehetetlen helyzetbe lovasgolta be magát és én azt mondom, hogy ha a mai viszonyok továbbra is így maradnak, elvesz a talaj a nemzet lába alatt.

Arra a kérdésre, hogy hogyan képzeli az alapot az ellenzék lecsillapítására, így válaszolt:

— Szükségesnek tartom, hogy a magyar hadseregnek nemcsak fogalma, hanem jellege is minden tekintetben megővassék. Ez a fogalom a közös hadsereg megalakításakor sem szűnik meg és kifejezésre jut abban, hogy a magyar ezredékbe csak magyar újoncokat lehet besorozni és a jövőben még erősebben kell kifejezésre jutnia azáltal, hogy a magyar ezredékhez csak magyar tisztet szabad majd beosztani. Ez a nemzeti jellege a magyar hadseregnek tehát fennáll és a jövőben tovább is lehet fejleszteni.

Ama kérdésre, hogy nem állhatnak-e be olyan körülmények, melyek között a kabinet alakítását mégis csak elvállalhatja. Széll Kálmán erre vállvonogatással válaszolt.

Széll Kálmán a mai kihallgatáson már kiment a király kabinetjéből, mikor visszahívták és még 20 percig bennmaradt.

Azoknak a hírlapíróknak, akik a Sacher-szállóban rá várakoztak, ezt mondta:

— Valószínűleg még ma elutazom. Kihallgatásom célját teljesen betöltötte, személyemet illető semmiféle döntés nem történt.

Ki lesz a miniszterelnök?

Bécsből táviratozzák: Minthogy Széll Kálmán nem vállalkozik kabinetalakításra, a jövő miniszterelnök személyét illetőleg teljes a sötétség.

Bécsi forrásból kapjuk azt a hírt, hogy a gróf Tisza István-féle kombináció nem tarthatja magát. Azt sem lehet feltételezni, hogy újból Héderváryt bizná meg a kabinetalakítással. Budapesten sokan Andrássy Gyula grófot emlegetik, de ez sem valószínű.

Bécsből különben azt is jelentik, hogy több más magyar politikus meghívása is várható. Budapesten erről nem tudnak semmit.

A képviselőház fölosztása.

A „Neue Freie Presse” mai esti lapja azt írja, hogy nagyon hasznos és alkalmas kivezető út volna a képviselőház fölosztása. A szabadelvű párt belső állapota nem alkalmas arra, hogy sikeres kormányzás alapját képezze. Az új választások igénybevétele tehát első sorban a szabadelvű pártnak szól.

A kilences bizottságban történekről érdekes értesülést szerzett a bécsi „Fremdenblatt.” Az említett lap szerint a magyar vezényleti nyelvkérdés elintézettnek tekinthető ugyan, de újabb nehézséget okoz a zászló kérdés rendezése. A legfőbb katonai hatóságok csak annyit akarnak concedálni, hogy az ezredzászlókon a magyar színeket is alkalmazzák. Ennek ellenében Apponyi tiszta magyar zászlókat követel. Ez most a fő nehézség.

Ebben keresik a rekompensációt a magyar vezényleti nyelv elejtéséért.

Mért huzódik Széll Kálmán?

A *Pester Lloyd* holnapi számában, a mint lapunknak jelentik, szenzációs hírt közöl arra nézve, hogy mi tartja vissza Széll Kálmánt attól, hogy a kabinet-alakításra vállalkozzék.

Az említett lapnak jelentik Párisból, hogy Széll Kálmán még a múlt hó folyamán Párisban tárgyalásokat folytatott egy francia pénzcsoporttal, bizonyos vállalkozás érdekében, most, ha Széll újra elvállalja a miniszterelnökséget és a vállalattól visszalépni kénytelen, ez óriási anyagi károkat jelentene neki. Mikor Széllt Bécsbe hívták, a párisi bankcsoporthoz igazgatója német táviratban ezt kérdezte Szélltől:

Wie stehen die Geschäfte in Ungarn?

Széll a táviratra ezzel válaszolt:

Die Geschäfte rufen mich heim.

Ez annyit jelentett, hogy Széll Kálmán visszalép a vállalattól.

A harmadéves katonákért.

A képviselőház kérvényi bizottsága ma délelőtt 11 órakor tartott ülésében foglalkozott Szatmár-Németi szab. kir. város közönségének kérvényével, melyben a három évet kiszolgált katonák hazabocsátása sürgettetik.

Az ülésen Szentiványi Árpád elnöke alatt résztvettek: Daróczy Aladár előadó, Abaffy Ödön, Banffy Miklós gróf, Babó Lajos, Botka Béla, Gorove László, Hegedüs Károly, Horváth Gyula, Inkey József báró, Koller Károly, Mihajlovics, Nedelkevics, Révsi Mór és Perényi Zsigmond báró.

Elnök a gyűlést megnyitván, előadó felolvassa Szatmár-Németi szab. kir. város közönségének kérvényét és azon javaslatot teszi, hogy bár a hadügyi kormány intézkedése törvényes tekintettel azon fontos érdekre, hogy több mint 40,000 ember a katonai szolgálatban visszatartatik, a kérvény adassék ki a honvédelmi miniszternek, azaz a kormánynak.

Horváth Gyula nem kívánja vitatni, hogy törvénysértés forog-e fenn vagy nem, de az esetben, ha a visszatartás jogos, úgy a kérvényt irattárba kell tenni, miután azonban nézője szerint nem jogos, a kérvényt azzal kívánja kiadni a kormánynak, hogy a hároméves kiszolgált katonák azonnal hazabocsátására tegye meg az intézkedéseket.

Hegedüs Károly ehhez meg hozzátenné, hogy a kérvényt pártolólá adják ki sürgős intézkedés céljából.

Szentiványi Árpád óhajtaná, hogy ezen nagyfontosságú kérdésben egyhangú határozat legyen hozható és indítványozza, hogy a kérvény intézkedés végett adassék ki a honvédelmi miniszternek, illetve a kormánynak.

Horváth Gyula csak az esetben fogadhatná el az elnök indítványát, ha a sürgős szó is belevétnék és akként lenne szövegezve a javaslat, hogy a kérvény sürgős intézkedés végett adatik ki a kormánynak.

Gorove László akként szövegezné a javaslatot, hogy a kérvény a dolog sürgős természeténél fogva adatik ki intézkedés végett a kormánynak.

Koller Károly sürgős intézkedés végett pártolólá adná ki a kérvényt.

Horváth Gyula az egyhangú határozat lehetővé tétele céljából beleegyezik a pártolólá szó kihagyásába, de a sürgősséghez ragaszkodik.

Banffy Miklós gróf elégnék tartja, ha az előadó az ügy előadásánál hangsúlyozza a sürgősséget.

Előadó hozzájárul az elnök indítványához.

Elnök szavazásra teszi fel a kérdést és a bizottság tiz szóval négy ellen az elnök javaslatának elfogadásával kimondja, hogy Szatmár-Németi szab. kir. város közönségének kérvényét *intézkedés végett kiadja a honvédelmi miniszternek, illetve a kormánynak.*

Az ügyvédi kamara Morár ellen.

(A kamarai ügyész indítványa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

A mária-radnai magyargyalázó ügyvédet, Morár Valér dr.-t utóléri a méltó megtorlás. A kaszinóból kigolyózták, s most az aradi ügyvédi kamara is megtette ellene a lépéseket, amelyek attól elvárhatók voltak.

Páris Lajos dr., az aradi ügyvédi kamara ügyésze, amint a lapok révén Morár dr. botránnyáról tudomást szerzett, megtette a kellő lépéseket a durva és hazafiatlan kegyeletsértés megtorlása iránt.

Páris Lajos dr., mint ügyész hivatalból még hétfőn az ügyvédi kamarához a következő indítványt adta be:

„Dr. Morár Valér mária-radnai ügyvéd a mária-radnai „Magyar Korona“-hoz címzett vendéglőben botránnyos magaviseletet tanúsított, hogy e miatt az ottani intelligens társadalomban olyan megbotránkozást idézett elő, melynek hatása alatt az ottani kaszinóból egyhangulag kigolyózták.

Miután az „Aradi Közlöny“ mellékelt számában előadott tényállás az 1875. évi XXXIV. t.-c.-be ütköző súlyos fegyelmi vétség jelenségeit tünteti fel, a fegyelmi eljárás megindítását és egy aradi vizsgálóbiztos kiküldését kérem.

A vizsgálat befejeztével az összes iratokat érdemleges indítványtétel végett kérem nekem újból kiadni.“

A kamarai ügyész ezen indítványa bizonyára hathatós válasz azokra az éktelen szitkokra, melyekkel Morár dr. és társai illeték azon a nevezetes éjszakán a magyarokat.

Az indítvány következtében legközelebb össze fog ülni a kamara öt tagból álló fegyelmi bírósága, mely vizsgálóbiztost fog kiküldeni. Ha ez a vizsgálóbiztos elkészül a vizsgálattal, ami rövid idő alatt megtörténik és a tényállást beigazoltnak látja, akkor következik a fegyelmi ítélet Morár ügyvéd fölött.

Hírszerint a kamarai ügyész az esetre, ha a Morár ellen hírlapilag emelt vádak beigazolást nyernek, bizonyos időre ügyvédi gyakorlatától való felfüggesztését fogja indítványozni.

Katonák koszorúja

Batthyányi Lajos sírján.

(A szegedi koszorú párja.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 7.

Annak a koszorúnak párja, a melyet a katonaság Szegeden a Kossuth-szoborról két ízben erőszakosan eltávolított, megjelent ma Budapesten, a szabadságharc nagy vértanújának, Batthyányi Lajosnak sírján. A 44. gyalogezred harmadéves katonái helyezték ezt a koszorút a sirra. Hogy ezt a katonaság nem távolította el; hogy e miatt nem kellett a katonaságnak kivonulni és szuronyos ütközetet vezényeltetni, ez csak arra mutat, hogy a hadseregben nem mindenütt osztják Csallány vezérőrnagy durva felfogását.

A kerepesi-úti temetőben Batthyányi Lajos, Magyarország volt miniszterelnökének sírján ma reggelre koszorút helyeztek

el, a melyre levélboríték volt szegezve. A levélborítékön ez a szó állott:

Feltépendő.

Mikor a borítékot fölbontották, abban a következő szövegű irás volt:

Ime, egy parány az óriásoknak, a kaszárnya rideg falai között szenvedésre kényszerített hazafiak törhetlen ragaszkodása jeléül.

Felkérünk, hogy hatalmas szellemeitekkel járjatok közbe a magyarok Istenénél, hogy a mostani hazafias küzdelemben a nemzet napszámosainak törekvését siker koronázza.

Mi pedig önfeláldozó tetteitekből bátorságot és erőt merítve küzdünk a kétfeju sas ellen és ha a haza úgy kívánja, még é tünket se kíméljük ezen jogos és szent küzdelemben.

A 44. gyalogezredben három évet kitöltött és visszatartott magyar ifjak nevében.

A koszoru nagy föltűnést keltett a fővárosban, és sokan mentek kia temetőbe, hogy azt megtekintsék. De Budapestnek tábornokai közül, Lobkovicz hercegtől lefelé, egynek se jutott eszébe, hogy ahhoz a koszorúhoz nyuljon, s azzal a nemzeti kegyeletet megsértse.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre könyvtára hivatalos órát a jövőben állandóan péntek este 9—10 óráig tartja. Pichler Sándor könyvtáros.

József főherceg gazdatisztjei

a nagy-zerindi parasztek ellen.

(Százötven vádolt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Rendkívül érdekes pörben hoz rövidesen ítéletet a kisjenői járásbíróóság, mint bűn'elő bíróság. A panaszosok: József főherceg kisjenői uradalmának tisztjei, a kik körülbelül százötven nagyzerindi parasztek ellen tettek följelentést. A pörnek ez a története:

A nagyzerindi földművesek és napszámosok hosszú ideje panaszkodnak a főhercegi uradalom tisztikara ellen, a melyet a panaszokban azzal vádoltak, hogy a szegény népet minden lehető módon megakarják rövidíteni. Ezek a panaszok kifejezésre is jutottak a telej. Nagyzerinden tartott szocialista gyűlés során, továbbá egy zavargás alkalmával, a melyet az alacsony munkabérek okoztak.

Ily hangulat közepette a nagyzerindiek mintegy száznegyven-százötven aláírással ellátott kérvényt intéztek József főherceghez. Ebben az uradalomtól bérelt földjük után, bizonyos bérelengedést kértek, s ezzel együtt panaszt tettek az uradalmi tisztikar ellen. A folyamodványban több erős kifejezéssel illetik a tiszttartókat, egyebek között azt mondvá, hogy azok kiakarják szipolyozni őket.

József főherceg a beadvány folytán vizsgálatot rendelt el a nagyzerindiek panaszai fölött.

Azok, akik az ügyet megvizsgálták, az uradalmi tisztikarnak adtak igazac és a panaszokat alaptalanoknak találtak.

Erre azután az uradalmi tisztikar följelentést tett a kérvény összes aláírói ellen, becsületsértés miatt, a kisjenői járásbíróárnál, kérve a parasztek szigorú megbüntetését.

A kisjenői járásbíróóság megindította az eljárást és legközelebb megidézi mind a százötven

zerindi parasztekot. A ritka érdekességű monstre becsületsértési pör előreláthatóan több napig fog tartani. Minthogy a zerindiek a József főherceghez intézett kérvényben személyt nem neveztek meg, csak az uradalmi tisztikarról, általánosságban beszéltek, itt is a tisztikar, mint jogi személy lépett föl panaszosnak.

HIREK.

A betörők anzikszkártyája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

A mult héten, a mint ismeretes, egy éjszaka betörtek az Andrássy-tér és egyes mel-lék-utcaák több üzletébe, kisebb-nagyobb összegekkel károsítva meg az illető üzletek tulajdonosait. A betörőknek eddig még nincs nyoma. de ma egy képes levelező lap életjelt ad róluk.

A betörők, a mint ismeretes, az említett éjszakán, özv. Hajek Antalné Forray-utcai üveg-üzletébe is betörtek, de onnét csak 8 korona 34 fillért vittek el. Ma a Hajek Antal-féle üzlet címére képes levelezőlap érkezett Somogy-Berezencéről. A levelező-lap belső oldalán gépirással ez a mondat van:

Isten fizesse meg.

A címzés irva van, értelmes emberre való, gyakorlott kézírással. Magán az anzikszkártyán a somogy berezencei róm. katolikus templom és az ottani uradalmi kastély van.

A levél szövege elárulja, hogy azt csakis a betörők irhatták, miután egyéb értelme annak nem lehet. A jókedvű betörők ezzel adtak életjelt magukról, vagy esetleg ép ezzel akarták félrevezetni a nyomozást. A rendőrségnek mindenestre érdemes lesz a vizsgálatot ez irányban is kiterjesztetni.

Október elsejével új előfizetést nyitotunk az Aradi Közlöny-re. Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 30-ikán lejárt, hogy megrendelésüket mielőbb ujtsák meg, nehogy a lap szétküldésében fennakadás támadjon.

— A király Kállay özvegyénél. Bécsből táviratozzák, hogy a király tegnap délután négy órakor megjelent a „Károly főherceg szállodá"-ban, hogy Kállay Béni volt közös pénzügyminiszter ott lakó özvegyénél látogatást tegyen. Az uralkodót Schindler József szállodatulajdonos fogadta a bejáratnál és felkísérte Kállayné első emeleti lakásába. A király husz percig időzött Kállaynénál, aztán visszautazott Schönbrunnba.

— A Böhm-ügy főtárgyalása. Böhm Adolf, az ipar- és népbank nagystílű sikkasztójának bűnpörében az aradi törvényszék bünyfenítő tanácsa november ötödikére tüzte ki a főtárgyalás napját. Eredetileg szeptember 16-ára volt kitűzve, minthogy azonban Czédly Károly dr. védőügyvéd tanulmányozás céljából kérte az iratok kiadását, a törvényszék a főtárgyalást elnapolta.

— A belga király Bécsben. Érdekes esemény készülődik Bécsben. A három uralkodói látogatást most egy negyedik fogja követni, a legérdekesebb valamennyi között. Október hónap második felében Bécsbe érkezik Lipót belga király, és a király vendégeként a Burgban fog lakni. A belga király ezen látogatása azt jelenti, hogy az a feszültség, mely évek óta a brüsszeli és bécsi udvarok között fennállott, ma már megszűnt. A belga király leputoljára 1889-ben, Rudolf trónörökös temelése alkalmával járt Bécsben.

— Lueger és a nemzetiségek. Bécsből táviratozzák: Tegnap egy keresztény szocialista gyűlés alkalmával Lueger heves támadást intézett Magyarország ellen. A többek között kijelentette, hogy Ausztriának szövetkezni kellene a magyarországi románokkal, németekkel, látokkal, és egy nap alatt mindent el lehetne rendezni. Egy nap alatt . . . Vajjon hogy képzelte az egy napot Lueger Károly?

— Dandár-bírósg Aradon. A katonai büntető eljárás reformja alkalmából, a hadügyi kormány terve szerint, újjá szervezik a katonai bíróságokat is; a tervezet szerint alsóbb fokon dandár bíróság, felső fokon pedig a hadosztálybíróságok ítélnék. A magyar korona területén a következő bíróságok szervezését tervezik: Budapesten lenne egy honvéd- és egy közös hadseregebeli dandár-bírósg, és egy közös hadseregebeli hadosztály-bírósg; ugyanilyen bíróságok lennének Zágrábban, Eszéken, Nagyszebenben, Kassán, Kolozsvárott és Pozsonyban. Hadosztálybíróság és közös hadseregebeli dandár-bírósg lenne Nagyváradon, Komáromban, Miskolcon és Temesvárott. Hadosztály-bírósgot és honvéd dandár bíróságot terveznek Szegeden és Székesfehérvárott, közös hadseregebeli dandár-bírósgot Aradon, Eperjesen, Fiumében, Gyulafehérvárott, Brassóban, Sopronban, Péterváradon, Győrött s Ungváron, s honvéd dandár-bírósgot Debrecenben, Pécsen, Lugoson, Nyitrán és Szatmáron.

— Ötszáz önkéntes bevonuló. Az önként jelentkező katonák dolgában a legnagyobb rekordot Temesvár érte el. A mint onné táviratozzák, a temesvári ezredeknél eddig 523 újonc jelentkezett önkéntes szolgálatra. Ezek közül 467 német anyanyelvű, 50 román és hat szerb. A sváb rekruták mind kijelentik, hogy gazdaságukra való tekintettel vonultak be, hogy a kellő időben kiszabadulhassanak.

— Aradmegye közigazgatása. Aradmegye közigazgatási bizottsága ma tartotta rendes havi ülését Urbán Iván főispán elnöke alatt. Az ülés lefolyásáról tudósításunk ez:

Először Dálnoki Nagy Lajos alispán a vármegye személy- és vagyonbiztonságaról, s a havi üzeforgalomról számolt be. Utána Kellner György megyei állatorvos tett jelentést.

Erdekes volt Boros Iván főjezdi jelentése a szocializmusról. Aradmegyét — mondja a jelentés, — a folyó évben csaknem egész területén megszállották a társadalmi tévtanok. A legeldugottabb vidékeken, ahová a kultúrának még a szellője se hatott el soha, társadalmilag szinte forrong a nép. Ennek a nagy átalakulásnak, mely a népiéletben végbement s még szakadatlanul folyamatban van, eruptikus kitörései nem igen voltak, kivéve a seprősi esetet, ahol több emberélet is áldozatul esett. A szocializmust idegenek csempészték be Aradmegyébe s agitatorius munkájuk közepette volt gondjuk rá, hogy szervezzék az elért sikereket. Ezt a célt szolgálják az úgynevezett társadalmi népkörök, Gombamóra teremtek az efajta egyesületek 1903 ban s létesülésük elé gátat vetni nem volt mód, sem eszköz. A vármegye alispánja a sommásan felterjesztett alapszabályokat olyan ajánlással küldötte meg a belügyminiszternek, hogy jóváhagyási záradékkal ne lássa el őket. A belügyminiszter mindennek ellenére jóváhagyta az összes alapszabályokat s így valamennyi egyesület megkezdhetette működését. A dolgok ilyenén állása mellett a vármegyére most már az a feladat hárulhat, hogy a legszigorubb ellenőrzést gyakorolja.

A vallási elfogultság és fanatizmus sötét példája az a magatartás, amelyet a nadabi görög keletiek az ottani baptistákkal szemben tanúsítanak. Megirtuk volt, hogy Nadab község elöljárósága megtiltotta, hogy a községi köztemetőbe temetkezzenek. Ebből aztán sok villongás támadt, a baptisták azonban nem tudták a maguk igazságát kivívni a községükkel szemben, amelyet végre is fejtették a vármegyénél.

Megjegyzendő, hogy előzőleg a főszelegabiró utasítására egy külön 50 négyzetöglényi temetkezési helyet jelölt ki az elöljáróság, de ez a jelzett célra teljesen alkalmatlan volt — dögterül szolgálta azelőtt — s a jogfosztottak természetesen visszautasították.

Ma ismétlen foglalkoztatta az ügy a közigazgatási bizottságot, amely előbbi határozatának föltétlen végrehajtására utat itotta a községet, annak elvi kijelentésével, hogy a köztemető felett való rendelkezési jog határozottan a polgári hatóságot illeti meg.

Az ülésen jelen voltak Urbán Iván főispán elnöke alatt a rendes szakelőadók, továbbá Zselénski Róbert gróf, Vásárhelyi László, Vásárhelyi Béla, ifj. Kintzig János, Takács Sándor dr., Béles János, Králich Gyula és Trutia Péter bizottsági tagok.

— A sikkasztó ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara közölné teszi, hogy dr. Gerich Ferenc nagyhalmágyi ügyvédet, akit a nagyváradi ítéltábla 219—1903. B. sz. alatt hozott jogerős ítéletével sikkasztás vétségé miatt mellékbüntetéseken egy évi hivatalvesztésre ítélt, az 1878. évi V. t. cikk 55 §. 2. pontja alapján az az ügyvédek lajstromából kitörülte.

— A visszatartott katonák tüntetése. Szombathelyről táviratozzák, hogy ma este egy nagy csoport harmadéves huszár, állítólag tüntetésből, bejárta a város utcáit. Mikor aztán egy magasabbrangu törzstiszttel találkozott, a fele vissza ment a kaszárnyába, a másik fele pedig folytatta útját, hogy örjératot kellett utánuk küldeni.

— A novemberi előléptetés. A közös hadügyminiszteriumban már csaknem teljesen elkészült a novemberi előléptetések előmunkálataival. Tábornaggyá elő fog lépni Mertens, Schönaich, Horsetzky és P. treich altábornagy. Altábornaggyá előlé 14—16 vezérőrnagy, s vezérőrnaggyá 20—24 ezredes. A törzstiszti karban normális lesz az előléptetés, a főtisztkarban azonban a rendesenl valamivel kevesebben fognak előlépni. A katonai orvosi karban ismét igen jó lesz az előléptetés; ki nevez a királyi 1 vezérőrsorost, 6 első és 12 másodosztályu főtörzsorost és 16 törzsorost. A hadbiztosi karban is kedvező lesz az előléptetés.

— Orosháza az adószedés ellen. Orosháza község képviselőtestülete ma azt az egyhangúlag hozott határozatot hozta, hogy az adószedést, még az önként jelentkezőktől is, megtagadja.

— Román drámapályázat. A magyarországi románoknak színházalapító egyesülete 500 koronát tűzött ki oly román nyelvű drámára, amelynek tárgya a román népiéletből való. Lehet vígj. vagy szomorú jellegű. A pályázat határideje 1904. június 14. Miután a románoknak Magyarországon színházuk még nincs, a pályanyertes művet egyelőre csak műkedvelők színpadán fogják előadni.

— A lövészet szünete. Az aradi polgári lövészesegyesület közli, hogy vasárnap, s hó 11-én, a lövőbázisban az általános szünetre való tekintettel a lövészet szünetelni fog.

— Akit a postarablással gyanúsítanak. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti rendőrségre ma egy Gyalog Mihály nevű mészáros segédet hívtak be, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő ütötte le és rabolta meg Boda István pénzes levélhordót. Gyalog Mihályt a felesége Zsoszán Zsófi jelentette fel bosszúból, mert elnyarta és szeretőt tartotta. Zsoszán elmondotta a rendőrségen, hogy a férje felelőszendővel azelőtt Lugoson is követett el rablógyilkosságot. Látta amikor egy barátját mulatozás után leütötte. Akkor már összeveszték és különváltak. Most, a pénzeslevélhordó kirabolása után felkereste őt Bem-utca 34. szám alatti lakásán és kérte, hogy álljanak össze ismét.

— Most már megint van pénzem — mondotta — mert én gyilkoltam meg Bodát!

Krecsányi Kálmán detektív főnök vallatára fogta a gyanúsított mészárosot, aki kijelentette,

hogy az asszony vallomásaiból egy szó sem igaz. Mindaz amit mondott, bosszúból tette. A rendőrségnek is az a gyanúja, hogy Zsoszán Zsófia hiszterikus asszony és nem is tulajdonított nagy súlyt a vallomásának. Mégis kiküldötték a detektíveket, akik Gyalog Aradi-utca 40 számú lakásán házkutatást tartottak. Gyalogot ezenkívül szembesítik Bodával is.

— Házasság. Stern Sándor aradi biztosítási tisztviselő f. hó 18-án délelőtt fél 12 órakor köt házasságot Ritscher Katinka kisasszonnyal, Ritscher Cecília leányával Temesvárott.

— Helyreigazítás. Tenner Pál dr. „A királyi jogai és kötelességei” című mai cikkébe értelmiszavaro sajtóhiba került bele. Az a rész, melybe a sajnálatos hiba került, helyesbítve így szól: „Azért oly Dodonaszerű fábul vaskarika az „egész hadsereg” nevezés. Tulajdonképpen jogilag és politikailag mi ezen egész hadsereg? Osztrák-e vagy magyar, osztrák-e és magyar, közös-e, császári-e vagy királyi, császári és királyi-e? A törvény erről nem szól.”

— Megmart aradi kereskedő. Egy helybeli lap mai számlában e cím alatt az a hír jelent meg, hogy Ferdinánd Demeter aradi nagykereskedőt egy veszett eb megrarta. Ez a hír téves, mert az illető nagykereskedőt semmiféle baleset nem érte.

— Koszta Lajos kitűnő zenekara pénteken is hangversenyez a Fehér Kereszt téli kertjében.

— Általánosan el van ismervé az, hogy Weinberger Ferenc jónévrenek örvendő, szolid ékszerészünknél, Központi szálloda épület, a község a legelőzékenyebb és leglelkismeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebóra, valamint diszkrét és éteszközök dúr raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a község b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

— Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várt, mindenki vegye meg még ma. Ára 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécska-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— Új árak a cipőosztályban. A cipőosztályban az árakat lejjebb szállítottam. Ezen feltűnő olcsóságot a nagy forgalom kedvéért vezettem be. Ily árakhoz a verseny közel sem férhet. Mutatványul szolgáljon itt néhány adat: Női fűzős és cugos lakk cipő, egy darabból szabva glasszé bőr szárral 3.35 frt. Női francia severt cipő finom téli béléssel vagy anélkül 4.50 frt. Férfi box bergsteiger tartós és szép kivétel, elegáns szabás 3.75 frt. Gyermekcipők: 20—25 számig 90 kr. 26—28 számig 1.50 frt. 29—34 számig 2 frt. A fényképkezdőmenny még érvényben van. Porter Vilmos Nagy Aruháza Arad, Szabadságtér.

— Hegedüs Gyula kefe és pipere különleges-égi kereskedése A drássa-tér 15. Hermann palota.

— Dentolin fog-creme a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Pármai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcórtiek is nagy eredményre használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán kívánhatjuk, hogy a község nem szánalmas partolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla, pipere szappangyáros. Kapható Kolozsvárt, Nagy-Váradon, Debrecenben, Szegeden, Aradon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Igazságügyi kinevezés. A m. kir. igazságügyi miniszter dr. Góth Ferenc temesvári kir. ügyészt a temesvári kir. ítélőtáblához inóki títkárrá nevezte ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. F. Battonya. Kérnénk a többi adatot is, nemkülönb az ott levő egyesületek tisztikarának névsorát. A beküldött tárcaközleményre nem emlékezünk, egyébként is kéziratokat nem szoktunk viszszaadni.

O. N. Debrecen. Ugy tudjuk, ez idő szerint Budapesten van: ha hozzá fordul, címezze a szabad-
elvű pártkörbe.

NAPIREND.

Október 8. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Brigitta. — Protestáns naptár: Brigitta. — Görög-keleti naptár (szeptember 25.): Eufrozina. — A nap kel 5 óra 54 perckor, nyugezik 5 óra 8 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-museum helyisége mellett; lélesterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton, északon, sok helyütt csapadék, hűvös.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Sóber Karolin, Prága. — Donsa János, Chotebor. — Keller B. Lipót, Budapest. — Fassel Sándorné és társa, posztokereskedő cég, Budapest. — Miltenyi Károly, Szombathely. — Grünbaum Jakab és Bettelheim Zsigmond, Bécs. — Pröckl Antal Laibach.

Budapesti árú- és értéktőzsde

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 7.

Dióhéj. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Nyugodt irányzat mellett 15.000 métermázsra került forgalomba, gyöngön tartott, közben néhány fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek bágyadtak. Időjárás szép.

Zárás 12 órakor.

Buza októberre	7.50—7.51
Buza 1904. áprillisa	7.64—7.65
Rozs októberre	6.14—6.15
Rozs 1904. áprillisa	6.42—6.43
Zab októberre	5.30—5.31
Zab 1904. áprillisa	5.60—5.61
Tengeri 1904. áprillisa	5.90—5.91
Tengeri 1904. májusra	5.25—5.26
Repce októberre	11.85—11.95

Zárás 5 órakor.

Buza októberre	7.56—7.57
Buza 1904. áprillisa	7.67—7.68
Rozs októberre	6.20—6.21
Rozs 1904. áprillisa	6.44—6.45
Zab októberre	5.33—5.34
Zab 1904. áprillisa	5.60—5.61
Tengeri 1904. áprillisa	5.90—5.91
Tengeri 1904. májusra	5.27—5.28
Repce októberre	11.85—11.95

Nemzeti színház.

Bérlet 8. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1903. évi október hó 8-án:

A titok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Béla.

S Z E M É L Y E K:

Juvenel	Békés Gyula.	Marie	Szilassy J.
Juvenelné	Csigaházi E.	Langeacné	Pajor Agnes.
Henry, fiuk	Zilahy Gyula.	Genevie	Aranyosy J.
Santenayné	Gazdi A.	A kis Róbert	Ij. Zilahy Gy.
Trevoux	Mariházi M.	Jean, inas	Juhai József.

Közdete este 7 és fél órakor.

S z e s z ü z i e t.

— Október 7. —

Mai jogszabályok: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Ásáritott mosók 12'80—13— korona mmassánként.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

tánciskolámat

folyó évi november hó 7-én saját tánctermemben megnyitom.

A midőn ezt az igen tisztelt szülők és a táncot tanulni óhajtó ifjúság szives tudomására hozom, egyszersmind tisztelettel megemlítem, hogy tánciskolámban

diák, hivatalnok, kereskedő és gyermek
colonnekat

fogok szervezni.

Beiratások eszközölhetők lakásomon, Teleki-utca 5. szám alatt.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyok

tisztelettel:

Buday Ida,

2152

okl. táncitanítónő, Teleki-utca 5.

(Kéretik esengetni.)

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos 111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmertve, házhoz szállítva,
kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks,)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÁN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-ra

orvosilag első helyen ajánlva.

Füzdők prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Izzap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

Aradmegyei tanintézetek figyelmébe!

Szavalkönyv

iskolai ünnepélyekre.

Osszeirták:

Kovács Kázmér és Maurer Mihály, tanítók.

Tartalmaz dátum szerinti sorrendben, minden iskolai ünnepélyre, legjelesebb költőink verseiből egy pár szavalatot.

Függetlenül Deák Ferenc születésének 100 éves évfordulójára „A haza bölcső” című költemény Deák Ferenc kitűnően sokszorosított arcképével.

Ara kemény kötésben (120 oldal) 50 fillér.

Megjelent:

INGUSZ I. és FIA

Kiadásában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Mutatvány 50 fillér beküldésével bérmertve.

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **====** azért a **====** ?
pénzért?

— Tessék megnézni. —

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondoldj magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kegyerők sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELO SZOVETKEZETENEL,
Andrássy tér 22. (Hajós gyógyszerár mellett.)

Kész butor eladás!

Minden háztartásnál legfontosabb tényező a szép, a jó

BUTOR

És mert a szép és jó butor olcsón, csakis a készítőnél szerezhető be: s kérem a n. é. közönséget, hogy BUTOR szükséglete felfezésére vártt hozzám, mint készítőhöz bizalommal fordulni szíveskedjen.

Varga József

asztalos mester. 1828

Arad, Kápolna-utca 6.

M. kir. Államvasutak.

119975—908. sz. hoz.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a m. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben azüzséges mintegy 100,000 drb 220 centiméter hosszú 14 centiméter vastag, fölül 16, alul 20 centiméter széles közbelső másodrangú tölgy, vagy bükkfaipfa, avagy ugyanannyi 280 centiméter hosszú, 15 centiméter vastag, fölül 20, alul 25 centiméter széles másodrangú fenyőfalpa szállítását biztosítani kívánván, ezen talpák szállítására ezen nyilvános pályázatot hirdeti.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló „Ajánlati feihívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a keresk. muzeum igazgatóságánál, valamint a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségeinél megtekinthető és a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 78. sz. II. emelet 44. ajtó) kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhethők meg.

A szabályszerűen kiállított ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felirattal: „Ajánlat 119975—908. sz. hoz” ellátva legkésőbb 1903. évi október hó 14-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírt igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módokat betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903. évi szeptember hó.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatremétebb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Stae Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentes tennők. 1437

KINTZLER ZOLTAN

Gronometter művés és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer kapható. 1527

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat postán árán eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

Iskolás deákok részére pontosan járó órák 5 koronától kezdve kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és zálogcédulák 1897

a legmagasabb árban megvétetik vagy becseréltetik.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Magyar királyi államv. üzletv. Szeged.

27766—1903. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A Dálja állomáson megüresedő vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi február hó 19-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1909. évi február hó 18-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

Lakásul: 1 kis szoba a melléképületben 66 m², 1 szoba 2025 m², 1 szoba 1838 m², 1 előszoba 590 m², 1 konyha 723 m². Azonkívül: 1 pinczér szoba 56 m², 1 főző konyha 371 m², 1 élés kamara 70 m², 1 mosó konyha 148 m², 1 padlás 100 m², 1 pincze 60 m², 1 telfehuzó 307 m², I—II. oszt. étterem 67 m², III. oszt. váró és étterem 89 m², 1 jégverem 630 m², vendéglő előtti veranda 5754 m², 1 árnyékszék 24 m².

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Dálja állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi október hó 17-iki déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi október hó 16-án déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 nappal nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napiárfolyam csak 90 százalék szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

Megjegyeztetik, hogy a közös célokra szolgáló III. oszt. váró- és étterem fűtése és világításának felét a vasuti intézet viseli.

A vendéglőre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételnek, s végül olyanok melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használatával nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpaszták,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszkek,
szivacsoknak.

A legmegbízhatóbb minőségekben

mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1427

**Uraságoktól levetett
téli és nyári ruhákat
a legmagasabb áron veszek.**

Kívánatra házhoz is megyek.
Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 2121

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

20885—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminisztérium 73595—1903. számú körrendelete nyomán közhírré tesszük, hogy cséplőgépeknél gyakran előforduló baleset következtén megsérültek az első segélynyújthatása céljából minden cséplőgép üzemenél egy kifogástalanul záródó horgangyádogból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készletben:

1. 500 gramm Brums-féle zsír talánított vatta 50 grammos csomagokban.
2. 3 méter sterilgaze üvegben egy méteres csomagokban.
3. 5 drb. mulpólya 8 ctm. széles, 5 méter hosszú.
4. Egy drb. fianelpólya 10 ctm. széles, 5 méter hosszú s egy drb. fianelpólya 8 ctm. széles, 5 méter hosszú.
5. Két drb. Esmarch-féle háromszegletes kendő.
6. Egy liter 1:1000 oldat sublimat veresre festve, felírás méreg, seb kimosására.
7. 500 négyszögletes czink-tapasz.
8. Egy darab 8 ctm. széles, 3 méter hosszú gummi szövetszólya.
9. Egy tucsat közönséges enyvezett vattatábla.
10. 800 gramm tiszta vazelin.
11. Egy drb. nagyobb kötszer-olló.

12. 20 drb. biztosító tű.
13. Néhány tábla vargakéreg.
14. 10 drb. fasin 20—60 ctm. hosszú-ságban.
15. Egy drb. mosó szappan.
16. Egy drb. körömkéfe.
17. Ket tűrőköző kendő.
18. Egy ivó pohár.
19. Egy evő-kanál.
20. Egy kautsug-nyacsésze.
21. Egy mozdó-tál.

22. Egy drb. Volkman féle sín és egy karsín fehér bádógból vagy drót-kosárból.

23. 100 gramm törköly vagy szilva pálinka.

24. 100 gramm tiszta borecset.
Amennyiben valamelyik cséplőgépnél a most leirt mentőszekrénynél tartalmasabb és nagyobb arányú kifogástalan mentőszekrénnyel már meg volna, a gép tulajdonos új mentőszekrénnyel beszerzésére nem kötelezendő.

A mentőszekrénnyel valószínűleg azonban, hogy a cséplőgépnél foglalkozók közül legalább is két egyén, még pedig első sorban maga a gépet kezelő gépész az első segélynyújtásban kellő jártassággal bírjon.

Arad, 1903. évi szeptember hó 19 én.

A városi tanács.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, reuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérértékesítő-, szívbillentyű-, nő, tüdő és gégebetegségeknél, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyászat, villám-ny., moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosárasok, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Malária a Hegyalján,

melynek egyedüli ellenszere a

Rozsnyay-féle chinabor,

továbbá különösen gyermekeknek a Rozsnyay-féle pályakochininczukorka és chinincsokoládé.

Minden gyógyszertárban kapható.

Csak a Rozsnyay-féle eredeti készítményeket fogadjuk el.

Készíti: 909

Rozsnyay Máttyás gyógyszer-tára

a Szentháromságához,

Aradon.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet széplőt májfoltot, bőrpírt (mitesser) és minden arcvérzést okozó bőrbetegséget. Masszázzal használva eltünteti a bőrtörést, a mimóhelyet stb.

Használat után az arcvérzést okozó bőrbetegségek, a melyek az ismeretlen vérdagokkal vannak lejárva.

Hamisítványoktól tessenek óvakodni!

Egy tégyel ára 1 korona. 1569

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueráknál.

Apátfalva: Tar Imre, Battonya: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenő: Pinter Ferencz, Boros-Sobos: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apacs: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermén: Berkes Armin, Elek: Ifj. Pekker István, Földcsák: Beres Károly, Glogovác: T. Zombory János, Gurahonon: Molnár István, Györök: Masznik Dániel, Kis-Jenő: Bayer György, Kérmén: Schlögl Pál, Kungoláb: Pejes Lajos, Kurica: Hackenberger László, Medgyessyvári: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskő: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmán: Hanzeros János, Nagy-Zerind: Vályi Géza, Ó-Pecskán: Lukács János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pivároson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Szendör: Csiky Lukács, Soborsán: Karolyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajpó Géza urak gyógyszertárakban.

Nagy szakszerű javító-műhely.
Kerékpár- és varrógép raktár.

Kalmár József

villanyműszerész
villanyos-csengő és telefon építési vállalkozás
felszerel

lakásokba villamos-csengőket, telefonokat kisebb vagy nagyobb távolságra.

Betörés ellen
biztonsági csengőket.

irodai vagy lakarképzéstartási helyiségekben.

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.
Telefon 242. sz. 2071

Tüzifa eladás!

Van szerencsém a t. vevőkörözönségnek a következő faanyagokat ajánlani:

- 2 éves I. oszt. t. cserhasáb ölfát 118 koronáért,
- 2 éves I. oszt. bükkhasáb ölfát 120 koronáért waggononként.

Egy waggon 10.000 kgot tartalmaz. A fenti árak a vevő udvarába szállítva értendők. — Ezen anyagokon kívül szállítok kitűnő minőségű gyertyánfát és dorongfát is.

Megrendelések a következő címre küldendők: 2037

KOHN LAJOS,
Arad, Teleky-utca 24. sz.

22998—1903.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztériumnak ad 37514—1903. szám alatt kelt intézkedése nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy az utmesteri iskolák száma véglegesen 11-ben állapított meg s azok I. évi december hó 1 vel Balasgyarmaton, Szombathelyen, Nyitran, Kassán, Marmarosszigeten, Nagyváradon, Kolozsvárt, Brassóban, Lugoson és Pécsen az ottani államépítészeti hivatalok keretében fognak rendelkezésüknek átadni.

Az iskolák hallgatóit a berendelt állami és törvényhatósági utmesterek, (utbiztosok), hivatalosok mellett, a vicinális uti bizottság jelentkező utmesterei, s egyébként az előirt képzettséggel bíró s a m. kir. kereskedelemügyi minister által felveendő jelentkezők fogják képezni.

Miről érdekeltek azzal értesítetek, hogy a felvétel iránti kérvényeket folyó évi október hó 31-ig az utmesteri iskolák székhelyén levő államépítészeti hivataloknál nyújtásák be, mely hivatalok egyúttal a kívánt felvilágosításokat is megadják.

Az utmesteri iskolák szervezése és a felvételre vonatkozó feltételeket feltüntetett tervezet az érdekeltek részéről a városi levéltárban (I. 2197—1903.) betekinthető.

Arad sz. kir. város tanácsától
1903. évi október hó 3-án.

A városi tanács.

Telefon 130.

Telefon 130.

Szüret alkalmára

ajánlok első forrásból beszerzett jó minőségű

Finom erdélyi sódort kilója	frt 1.10
Bra-sói vagy szebeni szalámit	" " 1.90
Husos oldalas szalonnát " "	" " 1.10
Debreczeni perkelt és abát szalonnát	" " 1.10
Tormás kolbászkát párja	" " —.06
Párizsi kolbászt kilója	" " —.90
Vadászkolbászt... ..	" " 1.—
Emenvölgyi sajt valódi " "	" " 1.30
Emenvölgyi sajt belföldi, " "	" " 1.—
Grojl sajt	" " —.80
Liptói túró fa vagy porcellán bődönbe " "	" " —.90
Cognacot 1 frttól 6 frtig.	
Rumot 1 liter 80 kr.-tól 3 frtig.	
Kávékat 1 krg. ként 1 frt 20 krtól 2 frt 10 krig.	
Teák 1 dgr. 4 krtól 12 krig, továbbá jó minőségű csokoládét 1 frt 20 krtól 4 frtig, jó bombonok t és teasüteményeket.	2143

Nagy raktár**tüzijátékokban**

u. m.: görögtűz, rakéták, békák, a legolcsóbb árak mellett kaphatók

Dürr Kocsárdnál,

fűszer, csemege, bor és ásványviz-kereskedésében.

Arad, Boros Béni-tér 15.

Dengi-ház, a városiglet mellett.

Van szerencsém a n. é. hölgy-közönség szíves figyelmét

divat termemrefelhívni. A legfinyásabb igényeket kielégítőleg, jutányos árak mellett készülnek műhelyemben **öltözékek** angol és francia divat szerint**Sportöltözékek:** lovagló, bicikli, turista-ruhák.**Pongyolák,** ugyszintén**leány és fiu gyermekruhák is.**

Uri leányok illő környezetben szabni és varni tanulhatnak. Tandíj havonként 7 korona.

Ingyenes tanulólányok is ke-restetnek.

Együttal tisztelettel meghívom a n. é. hölgyközönséget Párisból most érkezett különlegességeim — raffinált izlésű divatcikkok — megtekintésére.

Nagyságos asszonyok! Nagybec-sű pártfogásukat kérem

kiváló tisztelettel

Özv. Kanschitzky Józsefné,

Kiskörut 20. sz. 5. sz. ajtó.

**50 éves munkaképes
községi irnok**

vagyok, 100 koronát adok annak, a ki nekem képességem-hez illő

**fix fizetéses
állást keres.**

Különösen szeretnék valamely gyár vagy üzletnek utazó ügy-nöke lenni. 2153

Czím a kiadóhivatalban.

**Kovaszincz
községben****a szüret**

f. hó 12-én

veszi kezdetét.

2157 Hegyközségi előjáróság.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindonütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O. Ugyeljünk az „Amor” védjegyre.

1951

TORLESZTÉSES**Pénzkölcsönöket**

közvetíték a legelőnyösebb feltételek mellett, földbirtokokra és városi bérbázakra 4.3, 4.5, 5 és 5.5% kamattal

20, 25, 30 és 50 évi visszafizetésre

(amortizációra), fél éves részletekben, melyben úgy a kamat, mint a tőke törlesztése belefoglaltatik.

Elvém a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönség szolid és gyors kiszolgálása.

A kölcsönök készpénzben, a záloglevelek teljes névértékben fizettetnek ki. Előleges költségek nincsenek, díjazásom utólagos. Bővebb felvilágosítással szolgál**HERCZOG SANDOR,**

1984

Aradon, Weitzer János-utca 15, ajtó 7.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle**IBOLYA-CRÉMMELE**

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arctisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126.

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vottek Kálmán gyógyszerész utraknál Krausz Elemér és Társai, Vottek és Weiss droguista-utraknál.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 98.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 frttól öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

23890—1903. I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Arad—M-radna bez. Mária-Radna—Temesvár-Gyárváros, kiz. Arad—Temesvár Józsefváros s kiz. Arad—Békés Csaba kiz. és Békés-Csaba kiz., Osi kiz. összesen 295 5 kilométer hosszú vonalain, valamint az aradi üzletvezetőség hivatalos helyiségeiben használatba levő összes szolgálati óráknak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezen nappal pályázatot hirdetünk, minél fogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparendélylyel bíró órásokat, hogy egykoronás bélyeggel elátott és „Ajánlat a pályáorák jókarban tartására 23890—1903. szhoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve f. évi október hó 17 én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános (I.) osztályánál nyújtsák be.

Bánompénz fejében 100 kor. azaz Egyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban le később f. évi október hó 16 én déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A pályáorási székhely: Arad, vagyis az illető órás, ki teendővel megbizatik, köteles Aradon lakni, illetve itt üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges határozat hozataláig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza, mivel az ajánlat visszavonása a bánatpénz elvesztését vonja maga után.

Arad, 1903. évi augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánpótlás nem díjazatik.)

APRO HIRDETÉSEK.

Arad hegyalján

9 hold termő szőlő, terméssel együtt olcsón eladó. Bővebbet Erdőgondnok-ság Arad, Simonyi-utca 9. 2120

Egy ügyes tanulóleány

gép mellé é egy könyvkötészetünkben, heti fizetés mellett felvétetik. Jelentkezhetni lapunk kiadó-hivatalában.

Varrónő,

aki a legkomplikáltabb tolltetteket

elismert jó ízléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések: Kápolna-utca 2 sz. ajtó 4. 2067

Egy fiatal magános nő

házvezetőnek óhajtana menni, intelligens magános urhoz. Czim posterestante 10. szám, Arad. 2151

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. 2026

Küldje be címét E. 936. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Nősülni óhajt

egy kereskedelmileg képzett 30 éves, fiatal izr. ember, előkelő családból, megfelelő hozományyal, kész esetleg egy üzletbe is benősülni. Komoly és lehetőleg fényképpel nem anonim szives ajánlatok „Otthon“ Temesvár, posterestant küldendők. 2154

Kapható!

Friss kóser virstli és felvágott naponta kapható Hartmann Samu fűszer és vaskereskedésében, Boros Béni-tér 1. sz. 2150

Nagyváradon,

a fő helyen egy borbély-üzlet elköltözés miatt olcsón eladó. 2149

Alapított 1893. Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,

Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben

csinos gyermek-ágyakat, mindenféle

rézbutor,

összecsukható vaságyakat. Sodrony-ágybetétek minden méretben készítettnek.

Pontos kiszorgálás a legutányosabb áron. 2008

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros: 2000

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

Tűzijáték!

Szines, görögtüz-szórók,
rakéták, röpentyük, ezer-
féle változó színű forgó
rakéták óriási választé-
kban

a szüretre
megérkeztek.

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, rum, sajt-pezségbor
kereskedés 2119

Arad, a városházzal szemben.

Telefon 118. szám.

MAGYAR GYAPJUÁRU.

KATONAPOSZTÓ- ÉS TAKARÓ-GYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ZSOLNÁN.

ESZKA, 1903. május 15. Szeged.

Tisztelt Neumann M. úrnak
Budapest.

Excellens kérséggel igazoljuk,
hogy amálunk megrendelt
valódi kék Cheviot „Admiral”
Melton „Hungaria”
szürke Cheviot „Zsolna”
szürke Diagonal
szürke Double

Adóval győztvényét kérem s ezen áruk a legjobb
belföldi gyapjúból készülnek miért is azok jószág-
értékesítését vállalunk. Tisztelettel

MAGYAR GYAPJUÁRU-
KATONAPOSZTÓ ÉS TAKARÓGYAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ZSOLNÁN.

Hivatkozva a tuloldali levélre, értesitem a t. veob-
köszönetet, hogy a felsorolt csikkek ugy nálam, vala-
mint az összes magyarországi fiókületeimben és pedig:
Arad, Debreczen, Kassa, Koloasvár, Pécs, Pozsony,
Nagyvárad és Temesvár, állandóan kaphatók.

Tisztelettel

Neumann M.

Budapest, Museum-körut 1. sz.

Férfi-öltöny

Zsolnai divatcsik-szövetből... 40 kor.
Zsolnai Lodenből «Hungaria Melton»... 40 «

Férfi-ulster

Zsolnai szürke double-szövetből (bélés nélkül)... 40 kor.
Zsolnai szürke double-szövetből (Prinz Wales façon) 52 «

Fiu-öltöny, hosszú nadrággal

Zsolnai Hungaria Meltonból, tiszta magyar gyapju... 27 kor.
Zsolnai divatcsik-szövetből... 30 «

Fiu-öltöny, «Complet» rövid nadrággal és mellényvel

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 18 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 26 «
Zsolnai divatcsik-szövetből... 22 «

Gyermek-ruhák, «Costüm» térd vagy lengyel-nadrággal

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 15 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 14-18 «
Zsolnai divatcsik-szövetből... 15-20 «

ARAD; NEUMANN M.
CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-telepe